

Program Centra pre deti a rodiny Bratislava - Röntgenova

1. Kontaktné údaje:

Adresa:

Röntgenova 6, 851 06 Bratislava

Telefónne číslo: 02/6720 9400

Web stránka: www.detskydomovstudienka.sk

Adresa miest vykonávania opatrení:

Röntgenova 6, Bratislava

Lenardova 10, Bratislava

a bytové priestory profesionálnych náhradných rodičov

2. Účel Centra pre deti a rodiny Bratislava – Röntgenova

Účelom Centra pre deti a rodiny Bratislava - Röntgenova (ďalej len Centrum)

je vykonávanie:

- a) opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia (ďalej len „pobytové opatrenie súdu“),
- b) - výchovných opatrení, ktorými je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu (§ 12 ods. 1 písm. d) zákona o SPODaSK a § 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine),
- výchovných opatrení, ktorými je súdom podľa § 37 ods. 4 zákona o rodine uložená povinnosť na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo neodkladného opatrenia (ďalej len „ambulantné výchovné opatrenie“),
- c) opatrení na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania
 1. krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí,
 2. porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch na základe dohody po predchádzajúcom písomnom odporúčaní orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

3. Druh, forma vykonávaných opatrení

3.1 Pobytové opatrenia súdu Centrum vykonáva

- a) na základe rozhodnutia súdu
 - o nariadení ústavnej starostlivosti,
 - o nariadení neodkladného opatrenia,

- o uložení výchovného opatrenia

b) v naliehavých prípadoch, najmä ak sa dieťa ocitlo bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je život alebo zdravie dieťaťa vážne ohrozené dočasne aj bez rozhodnutia súdu.

Pobytové opatrenia súdu sú vykonávané pre

- dieťa umiestnené v centre na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia,
- plnoletú fyzickú osobu, ktorou je mladý dospelý, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa.

Pobytové opatrenia súdu sú vykonávané

- a) v tridsiatich dvoch profesionálnych náhradných rodinách s kapacitou 64 miest, resp. podľa obsadenosti pracovných miest profesionálnych náhradných rodičov,
- b) v piatich samostatne usporiadaných skupinách so samostatným stravovaním, hospodárením a vyčleneným rozpočtom, z toho v
 - jednej samostatnej skupine,
 - jednej špecializovanej samostatnej skupine pre deti s duševnou poruchou, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku podľa osobitného predpisu,
 - troch špecializovaných samostatných skupinách pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku podľa osobitného predpisu, s mentálnym postihnutím, so zmyslovým s telesným postihnutím a s kombináciou týchto postihnutí, ktoré si vyžadujú ošetrovateľskú starostlivosť

3.2 Pobytové opatrenia pre dieťa na základe dohody (§ 89, ods. 1 písm. a), bod 2 zákona o SPODaSK). Centrum na základe dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, po predchádzajúcom písomnom odporúčaní orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva opatrenia pre dieťa:

- s ťažkým zdravotným postihnutím a kombináciou postihnutí,
- ktorého zdravotný stav si vyžaduje ošetrovateľskú starostlivosť
- ktoré nemá prejavy akútneho infekčného ochorenia.

Pobytové opatrenia pre dieťa na základe dohody bude Centrum vykonávať len v prípade voľných miest v špecializovaných samostatných skupinách pre deti s ŤZP, najviac v počte 1 miesto v každej z troch špecializovaných samostatných skupín pre kombinovane postihnuté deti.

3.3 Ambulantné výchovné opatrenia (§ 73 ods. 6 písm. c) zákona o SPODaSK) a ďalšie opatrenia SPODaSK vykonávané ambulantnou a terénnou formou

Centrum vykonáva		Špecifikácia oblastí vykonávania opatrení ambulantnou a terénnou formou			
		Odborná pomoc dieťaťu zverenému do NRS, náhradným rodičom, a mladým dospelým po ukončení NRS	Pomoc dieťaťu a rodičom v rodičovskom konflikte	Sanácia rodinného prostredia a riešenie nepriaznivej situácie dieťaťa z dôvodu jeho zanedbávania	Pomoc pri riešení výchovných problémov
Ambulantné výchovné opatrenie,	ktorým je uložená dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosť podrobiť sa odbornej diagnostike v špecializovanej ambulantnej starostlivosti - § 12 ods. 1 písm. b) zákona o SPODaSK	áno	x	x	áno
	ktorým je uložená dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosť zúčastniť sa na výchovnom alebo sociálnom programe - § 12 ods. 1 písm. d) zákona o SPODaSK	áno	x	x	x
	ktorým je uložená maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu - § 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine	áno	áno	x	áno
	ktorým je vykonávanie povinností uložených súdom na zabezpečenie účelu výchovné opatrenia - § 37 ods. 4 zákona o rodine	x	x	áno	x
Ďalšie ambulantné a terénne opatrenia	opatrenia na overenie situácie dieťaťa na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa - § 73 ods. 6 písm. a) zákona o SPODaSK	x	x	áno	x
	opatrenia pre dieťa a rodičov v rozvodových/rozchodových situáciách - § 11 ods. 2 zákona o SPODaSK	x	áno	x	x
	odborné metódy na prispôbenie sa novej situácii - § 11 ods. 3 písm. b) bod 1 zákona o SPODaSK	áno	áno	x	áno
	odborné metódy práce na úpravu rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa - § 11 ods. 3 písm. b) bod 2 zákona o SPODaSK	x	x	áno	x
	Opatrenia podľa § 11 ods. 2 a 3 zákona o SPODaSK na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický, fyzický a sociálny vývin dieťaťa (§ 73 ods. 6 písm. b) zákona o SPODaSK)	áno	x	x	áno
	odborné metódy na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností - § 11 ods. 3 písm. b) bod 4 zákona o SPODaSK	x	x	áno	x
	odborné metódy na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny - § 11 ods. 3 písm. b) bod 5 zákona o SPODaSK	x	x	x	x
	poradensko-psychologická pomoc rodinám so špecifickým problémom a pri krízových situáciách - § 11 ods. 3 písm. d) zákona o SPODaSK	x	x	x	x
	Opatrenia podľa § 44a ods. 1 zákona o SPODaSK - poskytovanie podpory, sociálneho alebo iného odborného poradenstva náhradným rodičom (§ 73 ods. 6 písm. d) zákona o SPODaSK)	áno			
	Poskytovanie sociálneho poradenstva ambulantnou formou mladým dospelým po ukončení náhradnej starostlivosti (§ 73 ods. 6 písm. e) zákona o SPODaSK)	áno			

Ambulantné a terénne opatrenia sú vykonávané pre

- a) dieťa na základe rozhodnutia súdu alebo orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o uložení ambulantného výchovného opatrenia, a ak je to účelom ambulantného výchovného opatrenia, tak aj pre rodiča dieťaťa alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa.
- b) dieťa na základe písomnej dohody s rodičom dieťaťa alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa,
- c) dieťa na základe písomnej dohody s centrom, v ktorom je dieťa umiestnené na účel vykonávania pobytového opatrenia súdu
- d) dieťa na jeho požiadanie
- e) rodiča alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa,
- f) plnoletú fyzickú osobu, ktorej je dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, pestún alebo poručník, ktorý sa osobne stará o dieťa, ak potrebuje odbornú pomoc na uľahčenie zabezpečovania náhradného rodinného prostredia pre dieťa,
- g) mladého dospelého po ukončení pobytového opatrenia súdu.

Opatrenia vykonávané ambulantnou alebo terénnou formou centrum vykonáva

- pre dieťa a jeho rodinu najmä z okresu Bratislava 5 a Bratislava 4, v prípade voľných kapacít aj pre ďalšie obvody Bratislavy,
- pre dieťa a jeho rodinu nevyžadujúce si zaradenie do resocializačného programu alebo do špecializovaných programov,
- dieťa a rodinu, ktorí nemajú prejavy akútneho infekčného ochorenia.

Ambulantné opatrenia bude Centrum vykonávať v priestoroch Centra pre deti v budove Röntgenova 6 a v detašovanom pracovisku - budove Lenardova 10, Bratislava

Centrum nevykonáva opatrenia ambulantnou alebo terénnou formou, ak nedisponuje personálnym zabezpečením pre výkon týchto opatrení.

4.Uvedenie rozsahu hodín počas dňa a dní v týždni, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia, ak Centrum vykonáva opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou

Pondelok	Utorok	Streda	Štvrtok	Piatok
8.00 - 12.00	8.00 - 12.00	8.00 - 12.00	8.00 - 12.00	8.00 - 12.00
ambulantná forma	administratíva	administratíva	administratíva	ambulantná forma
13.00 - 17.00	13.00 -17.00	13.00-17.00	13.00 - 16.00	13.00 - 16.00
administratíva	terénna forma	ambulantná forma	terénna forma	administratíva

Zamestnanci využívajú pružný pracovný čas, spravidla v čase medzi 12.00 a 13.00 majú 30 minút prestávku na obed.

Ambulantné opatrenia sú vykonávané v priestoroch Centra pre deti a rodiny v budove Röntgenova 6 a na detašovanom pracovisku v budove Lenardova 10, Bratislava

5. Celkový počet miest v Centre a počet miest v jednotlivých budovách Centra pre vykonávanie opatrení pobytovou formou

Celkový počet miest pre pobytovú formu je 96.

Z toho:

- 64 miest v profesionálnych náhradných rodinách v rodinnom dome alebo v byte, ktorého je profesionálny náhradný rodič vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom
- 7 miest v samostatnej skupine,
- 18 miest v špecializovaných skupinách pre deti, ktorých stav si vyžaduje osobitú starostlivosť z dôvodu kombinácií postihnutí s (v každej samostatnej usporiadanej skupine 6 miest), ďalej uvádzané ako ŤZP
- 7 miest v špecializovanej skupine pre deti s duševnou poruchou

6. Opis vnútorných priestorov a vonkajších priestorov Centra

Priestory pre pobytovú formu sú vymedzené piatimi samostatnými bytmi. Každý byt má osobitný vchod, ktorý je uzamknateľný. Všetkých 5 bytov je situovaných v budove na Lenardovej 10 v Bratislave – Petržalke.

Popis jednotlivých bytových jednotiek pre samostatne usporiadané skupiny:

6.1. Samostatná skupina (V2)

Skupina je umiestnená v samostatnom byte na prvom poschodí. K bytu vedie osobitný vchod a bočné schodisko. Výťah je na opačnej strane budovy, je možné ho využiť.

Vo vstupnom priestore bytu je chodba, kde sú skrinky na kabáty a topánky. Pozdĺž celého bytu sa tiahne chodba, z ktorej sa nachádzajú vstupy do všetkých izieb, do spoločného obývacieho priestoru a do priestranej kuchyne s jedálenským stolom. Pri kuchyni sa nachádza oddelená komora na potraviny. Kuchyňa je prepojená s obývacou izbou s oddychovou zónou, z ktorej je východ na terasu.

Toalety sú oddelené pre dievčatá a pre chlapcov, všetky sú uzamknateľné. K dispozícii majú oddelené sprchy. Personál má oddelené WC s umývadlom.

V byte sú celkovo 4 spálne, 3 sú dvojlôžkové a jedna jednolôžková. V tejto časti je aj osobitná miestnosť pre vychovávateľov. Každé dieťa má vlastné lôžko, stolík so zásuvkami, z ktorých je minimálne jedna uzamknateľná, stoličku a vlastné uzamknateľnú skriňu na osobné veci a šaty.

6.2.Samostatná špecializovaná skupina pre deti s duševnou poruchou (V1)

Skupina je umiestnená v samostatnom byte na prízemí, s osobitným vchodom.

Vo vstupnom priestore je chodba, kde sú umiestnené odkladacie skrinky na kabáty a topánky. Pozdĺž celého bytu sa tiahne chodba, z ktorej sa nachádzajú vstupy do všetkých izieb, do spoločného obývacieho priestoru a do priestrannej kuchyne s jedálenským stolom a stoličkami. Pri kuchyni sa nachádza oddelená komora na potraviny.

Toalety sú oddelené pre chlapcov a pre personál. Deti majú k dispozícii dva sprchovacie kúty. V byte je celkovo 6 spální, 5 je jednolôžkových a jedna dvojlôžková. Každé dieťa má vlastné lôžko, stolík so zásuvkami, z ktorých je min. jedna uzamykateľná, stoličku a vlastné uzamykateľnú skriňu na osobné veci a šaty. V byte je osobitná miestnosť pre vychovávateľov. Vedľa sa nachádza miestnosť ako sklad sezónneho oblečenia, športových potrieb a hygienických potrieb. Z obývacej izby je priamo východ na terasu, čiastočne krytú a dvor s trávnatými plochami, oddychovou zónou a stromami.

6.3.Samostatná špecializovaná skupina pre deti s ŤZP (G2)

Skupina je umiestnená v samostatnom byte na prízemí.

Stredom bytu ide chodba, z ktorej sa nachádzajú vstupy do všetkých izieb, do spoločného obývacieho priestoru a do menšej kuchyne s jedálenským stolom. Oproti kuchyni sa nachádza miestnosť – príručný sklad. Kúpeľňa je vybavená toaletou, malou vaňou a mobilným sprchovacím lôžkom. V byte je jedna priestrannejšia herňa a 2 spálne, v každej po tri lôžka na kolieskach. Každé dieťa má nočný stolík a malú skrinku na oblečenie a osobné veci.

Z herne je východ na terasu, kde podľa počasia deti môžu tráviť čas vonku na čerstvom vzduchu, nakoľko okolo je udržiavaná záhrada so stromami.

6.4.Samostatná špecializovaná skupina pre deti s ŤZP (L1)

Skupina je umiestnená v samostatnom byte na prízemí.

Stredom bytu ide chodba, z ktorej sa nachádzajú vstupy do všetkých izieb, do spoločného obývacieho priestoru a do kuchyne s jedálenským stolom. Oproti kuchyni sa nachádza miestnosť – príručný sklad. Kúpeľňa je vybavená toaletou, malou vaňou a mobilným sprchovacím lôžkom. V byte je jedna priestrannejšia herňa a 2 spálne, v každej po tri lôžka na kolieskach. Každé dieťa má nočný stolík a malú skrinku na oblečenie a osobné veci.

Zo spálne je východ na terasu, kde podľa počasia deti môžu tráviť čas vonku na čerstvom vzduchu, nakoľko okolo je udržiavaná záhrada so stromami.

6.5. Samostatná špecializovaná skupina pre deti s ŤZP (L2)

Skupina je umiestnená v samostatnom byte na poschodí. Do bytu je prístup cez hlavný vchod zo strany ulice, vo vnútri na poschodie idú schody alebo osobný výtah.

By má samostatný vchod, stredom bytu ide chodba, z ktorej sa nachádzajú vstupy do všetkých izieb, do spoločného obývacieho priestoru a do kuchyne s jedáľenským stolom s dvoma stoličkami. Oproti kuchyni sa nachádza príručný sklad. Kúpeľňa je vybavená toaletou, malou vaňou a mobilným sprchovacím lôžkom. V byte je jedna priestrannejšia herňa a 2 spálne, v každej po tri lôžka na kolieskach. Každé dieťa má nočný stolík a malú skrinku na oblečenie a osobné veci.

Na konci chodby oproti vstupu je východ na terasu, kde podľa počasia môžu deti tráviť čas na čerstvom vzduchu.

6.6. Priestory profesionálneho rodiča, ktorý vykonáva opatrenia v byte, alebo rodinnom dome, ktorého je vlastníkom, alebo má priestory v prenájme

Spravidla deti do 6 rokov, ale aj staršie sú v rámci Centra umiestnené do profesionálnej rodiny. Podľa veku dieťaťa má dieťa vyčlenené miesto v detskej izbe, kde má posteľ/postieľku, skriňu na osobné veci – ako je oblečenie, hygienické veci. Staršie dieťa má aj stolík, stoličku, príp. nočný stolík.

Podľa veku dieťaťa má od školského veku k dispozícii uzamykateľný priestor – napr. šuflík na pracovnom stole.

Ostatné priestory využíva spolu s ostatným členmi rodiny (hygienické priestory, jedáleň, obývačka, dvor a pod.). Všetky priestory sú usporiadané tak, aby spĺňali kritéria bezpečnosti a hygienickosti pre dieťa daného veku.

7. Zamestnanci Centra, štruktúra pracovných miest a zabezpečenie odbornej pomoci a činnosti inými odborníkmi

Celkový počet zamestnancov Centra je 99 (úväzkov)

7.1. Štruktúra pracovných miest s uvedením dosiahnutého vzdelania zamestnancov Centra:

Odborný tím centra pre vykonávanie opatrení pobytovou formou:

- 3 sociálni pracovníci, VŠ II. stupňa v odbore sociálna práca,
- 1 psychológ, VŠ II. stupňa v odbore psychológia,
- 1 liečebný pedagóg, VŠ II. stupňa v odbore liečebná pedagogika,
- 1 špeciálny pedagóg, VŠ II. stupňa v odbore špeciálna pedagogika ,
- 1 sestra, VŠ II. stupňa v odbore ošetrovatel'stvo

Odborný tím Centra podpory profesionálnych rodičov:

- 3 sociálni pracovníci, VŠ II. stupňa v odbore sociálna práca, z toho 1 vedúci CPPR,
- 3 psychológovia, VŠ II. stupňa v odbore psychológia
- 1 sestra, VŠ II. stupňa v odbore ošetrovatel'stvo,

Profesionálni náhradní rodičia (ďalej iba PNR):

- 1 PNR s VŠ II. stupňa v odbore psychológia
- 1 PNR s VŠ II. stupňa v odbore špeciálna pedagogika
- 3 PNR s VŠ II. stupňa v odbore sociálna práca
- 7 PNR s VŠ II. stupňa v odbore pedagogika
- 4 PNR s VŠ II. stupňa s technickým zameraním
- 6 PNR s úplným stredným vzdelaním v odbore sestra
- 2 PNR s úplným stredným vzdelaním doplnené o pedagogickú špecializáciu
- 8 PNR s úplným stredným vzdelaním, odbory cukrár, strojár, dopravca a iné odbory technického zamerania

Ambulantná/terénna forma

- 5 sociálni pracovníci, VŠ I. alebo II. stupňa v odbore sociálna práca,
- 3 psychológovia, VŠ II. stupňa v odbore psychológia

Personálne obsadenie skupín:

Špecializovaná samostatná skupina pre deti s kombináciou postihnutí (ŤZP)

- 1 sestra, VŠ II. stupňa v odbore ošetrovateľstvo, vedúca sestra
- 3 sestry s úplným stredným odborným vzdelaním a ukončeným pomaturitným špecializačným štúdiom v odbore pediatria alebo komunitné ošetrovateľstvo
- 1 opatrovateľka so základným vzdelaním s ukončeným opatrovateľským kurzom
- 1 opatrovateľka s úplným stredoškolským vzdelaním s ukončeným opatrovateľským kurzom
- 1 pomocná vychovávateľka s ekon. agendou s úplným stredným vzdelaním

Špecializovaná samostatná skupina pre deti s kombináciou postihnutí (ŤZP)

- 3 sestry s úplným stredným odborným vzdelaním a ukončeným pomaturitným špecializačným štúdiom v odbore pediatria alebo komunitné ošetrovateľstvo
- 1 opatrovateľka so základným vzdelaním s ukončeným opatrovateľským kurzom
- 1 opatrovateľka s úplným stredoškolským vzdelaním s ukončeným opatrovateľským kurzom
- 1 pomocná vychovávateľka s ekon. agendou s úplným stredným vzdelaním,

Špecializovaná samostatná skupina pre deti s kombináciou postihnutí (ŤZP)

- 3 sestry s úplným stredným odborným vzdelaním a ukončeným pomaturitným špecializačným štúdiom v odbore pediatria alebo komunitné ošetrovateľstvo
- 2 opatrovateľky so základným vzdelaním s ukončeným opatrovateľským kurzom

Špecializovaná samostatná skupina pre deti s duševnou poruchou

- 1 vychovávateľ (pedagogický zamestnanec), VŠ II. stupňa v odbore pedagogika,
- 1 vychovávateľ (pedagogický zamestnanec), VŠ II. stupňa v odbore sociálna pedagogika, doplnkové štúdium špeciálnej pedagogiky,
- 1 vychovávateľ (pedagogický zamestnanec), VŠ I. stupňa v odbore urgentná zdravotná starostlivosť, doplnkové štúdium špeciálnej pedagogiky,
- 1 pomocná vychovávateľka s úplným stredným vzdelaním, doplnkové štúdium špeciálnej pedagogiky,
- 1 pomocná vychovávateľka s úplným stredným vzdelaním,
- 1 pomocná vychovávateľka s ekon. agendou s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore sociálna práca

Samostatná skupina

- 1 vychovávateľka (pedagogický zamestnanec), VŠ III. stupňa v odbore špeciálna pedagogika,
- 2 vychovávatelia (pedagogický zamestnanec) s úplným stredným vzdelaním, doplnkové štúdium špeciálnej pedagogiky
- 1 pomocná vychovávateľka s VŠ vzdelaním I. stupňa v odbore sociálna práca
- 1 pomocná vychovávateľka s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore sociálna práca
- 1 pomocný vychovávateľka s ekon. agendou s VŠ vzdelaním I. stupňa v odbore biológia,

7.2. Ak centrum zabezpečuje odbornú pomoc alebo činnosť podľa § 49 ods. 5 zákona, program centra obsahuje aj informáciu o zabezpečení odbornej pomoci alebo činností inými odborníkmi

Centrum pri zabezpečovaní odbornej pomoci využíva

- bezplatné služby centier pedagogicko- psychologického poradenstva a prevencie,
- špecializovaných zariadení (napr. diagnostika a poradenstvo pri starostlivosti o deti s poruchou autistického spektra) formou ambulantných služieb,
- platené služby odborníkov špecializujúcich sa na vybrané oblasti starostlivosti o deti s traumou,
- zdravotnú starostlivosť formou psychoterapie u klinického psychológa (len pri vybraných deťoch)
- platené služby odborníka poskytujúceho metódy hydroterapie, hipoterapie, kanisterapie.

8. Oboznámenie detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom Centra

S Programom Centra oboznamujeme všetkých, ktorých sa bezprostredne týka. Zodpovednou osobou je najčastejšie sociálny pracovník Centra, alebo vedúci úseku starostlivosti o dieťa.

Oboznámenie prebieha pred prijatím dieťaťa do príslušného programu a po prijatí následne do troch pracovných dní prebehne oboznámenie s príslušnými podrobnosťami programu.

Oboznámenie prebieha formou rozhovoru, kedy zodpovedná osoba popíše podľa program centra a to najmä v tej časti programu, ktorá súvisí s prijatým dieťaťom príp. fyzickou osobou. Program Centra budú mať možnosť prečítať si taktiež v písomnej podobe, v prípade potreby im bude členom odborného tímu prečítaný a vysvetlený, aby program porozumeli. Na znak porozumenia zodpovedná osoba bude vyzvaná k podpísaniu prehlásenia, že s programom Centra boli oboznámení a program a informáciám porozumeli.

Praktické oboznámenie spočíva v zoznámení sa s fungovaním centra, zahŕňa aj spoločnú obhliadku centra, ako aj praktické a názorné predstavenie Centra.

Deťom a mladistvým osobám a dospelým, bude obsah programu v rámci pohovoru, vysvetlený primeraným spôsobom ich veku a mentálnym schopnostiam. V prípade, ak do centra bude umiestnené dieťa, alebo mladistvý, a bude mať mimo centra biologickú rodinu, alebo blízku osobu, Centrum ponúka, aby v jej sprievode, absolvovalo dieťa alebo mladistvý oboznámenie sa s centrom a jej fungovaním. Ak takáto osoba nie je, túto úlohu zastreší člen odborného tímu, ako súčasť prípravy na život v centre. Táto osoba bude v adaptačnej fáze pre dieťa dôležitou osobou a osobou prvého kontaktu. Centrum takýmto spôsobom sleduje eliminovanie adaptačných problémov u detí a mladistvých

9. Opis odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce Centra

Odborné metódy pri ambulantných opatreniach

V rámci vykonávania opatrení ambulantnou formou alebo terénnou formou, sa vykonáva najmä sociálna práca, psychologická pomoc a starostlivosť a ďalšie odborné činnosti, ktoré zodpovedajú odborným metódam práce uvedeným v programe centra. Opatrenia ambulantnou formou sa vykonávajú aj skupinovými programami.

Odborné metódy pri pobytových opatreniach

V centre sa vykonáva sociálna práca, psychologická pomoc a starostlivosť, výchovná činnosť, liečebno-výchovná starostlivosť a diagnostika, špeciálno-pedagogická starostlivosť, na základe odporúčania poskytovateľa zdravotnej starostlivosti aj rehabilitačná starostlivosť v rámci ktorej sa vykonávajú odborné metódy fyzioterapie. (cit.)

Každému klientovi v zariadení Centra je poskytovaná psychologická starostlivosť a podľa potreby starostlivosť špeciálneho, resp. liečebného pedagóga. „Mladým dospelým“ (klientom po dovŕšení 18-teho roku života, ktorý sa nachádza v zariadení centra je poskytovaná psychologická starostlivosť a starostlivosť špeciálneho, resp. liečebného pedagóga v prípade ich dobrovoľného rozhodnutia.

Odborné metódy v profesionálnej náhradnej starostlivosti

V prípade, ak je dieťa umiestnené do profesionálnej náhradnej rodiny, vyššie uvedené činnosti (sociálna práca, psychologická pomoc a starostlivosť, výchovná činnosť, liečebno-výchovná starostlivosť a diagnostika, špeciálno-pedagogická starostlivosť, na základe odporúčania poskytovateľa zdravotnej starostlivosti aj rehabilitačná činnosť) sa realizuje v profesionálnej náhradnej rodine prostredníctvom:

- práce profesionálneho náhradného rodiča,
- mobilného odborného tímu centra,
- externých odborníkov mimo centra, v mieste bydliska profesionálnej n. rodiny.

V prípade profesionálnej náhradnej rodiny ide o intenzívnu dennú starostlivosť jednej osoby, ktorá ich na základe inštrukcií a odporúčaní interných a externých odborníkov zahŕňa do dennej starostlivosti o zverené dieťa. Zároveň profesionálny náhradný rodič je osoba prvého kontaktu pri výmene informácií ohľadom vzdelávania a školských zariadení, ako aj zabezpečovania lekárskej starostlivosti o dieťa.

V sociálnej oblasti má profesionálna náhradná rodina spolu s tímom CPPR nezastupiteľnú úlohu pri realizácii spolupráce s biologickou rodinou, ako aj pri riešení procesu NRS.

9.1. Sociálna práca

Centrum poskytuje deťom, ich rodine a iným fyzickým osobám sociálnu podporu sociálnymi pracovníkmi. V rámci odborných metód zabezpečuje:

- získavanie informácií
- rozhovor, pozorovanie (priamo v rodine)
- analýza údajov
- plánovanie
- podávanie informácií o centre
- vytváranie plánu práce s rodinou
- rodinné konferencie

- prípadové konferencie

Sociálny pracovník v centre má kompetencie vo vzťahu k dieťaťu:

- pri výkone opatrení sociálnej práce postupuje podľa individuálneho plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou, je koordinátorom práce s dieťaťom a jeho rodinou vo vzťahu k ostatným pomáhajúcim zamestnancom,
- sociálno-právnu ochranu dieťaťa v zariadení poskytuje v zmysle plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou,
- sprostredkováva, udržiava, a podporuje kontakty dieťaťa s rodičmi a príbuznými, vedie evidenciu kontaktov, pobytov a návštev v zariadení,
- vykonáva opatrenia zamerané na úpravu rodinných pomerov v prirodzenom rodinnom prostredí,
- pripravuje dieťa a spracováva spisovú dokumentáciu na účely náhradnej rodinnej starostlivosti v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. a zákona č. 36/2005 Z. z.,
- získava informácie o krátkodobých pobytoch detí,
- podporuje kontakty s biologickou rodinou a so širšou biologickou rodinou,
- pozoruje správanie detí počas krátkodobého pobytu v domácnosti biologickej rodiny,
- podporuje a udržiava súrodenecké väzby detí.

Kompetencie vo vzťahu k biologickým rodinám:

- poskytuje odborné a sociálne poradenstvo,
- podporuje a pomáha biologickým rodičom pri prekonávaní krízovej situácie,
- vytvára podmienky na stretávanie sa dieťaťa s biologickou rodinou a príbuznými (§ 56 zákona č. 305/2005 Z. z.), vedie záznamy o návštevách rodičov (§ 60 ods. 1, písm. k) zákona č. 305/2005 Z. z.),
- monitoruje rodiny v procese sanácie a zvládania starostlivosti rodičov o deti,
- realizuje návštevy v rodinách,
- pozoruje vzájomné vzťahy detí s biologickou rodinou a širšou rodinou.

Kompetencie vo vzťahu k profesionálnym rodičom:

- poskytuje odborné a sociálne poradenstvo,
- pozoruje vzájomné vzťahy detí a profesionálnych rodičov,
- podporuje a pomáha profesionálnym rodičom pri starostlivosti o deti,
- realizuje návštevy v profesionálnych rodinách,
- monitoruje potreby profesionálnych rodín,
- informuje profesionálneho rodiča o pláne sociálnej práce s dieťaťom a udržiavaní kontaktov s biologickou rodinou, spolupracuje pri napĺňaní cieľa sociálnej práce s dieťaťom,
- v spolupráci s členmi odborného tímu pomáha profesionálnemu rodičovi pri zvládaní odchodu dieťaťa z profesionálnej rodiny,
- podieľa sa na tvorbe voľnočasových aktivít pre deti v rámci psychohygieny profesionálnych rodičov,
- zabezpečuje podporné aktivity pre profesionálnych rodičov,
- dodržiava štandardy práce s profesionálnymi rodičmi v detských domovoch.

9.2. Psychologická pomoc a starostlivosť

Každému klientovi v zariadení centra je poskytovaná psychologická starostlivosť a podľa potreby starostlivosť špeciálneho, resp. liečebného pedagóga. „Mladým dospelým“ (klientom po dovŕšení 18-teho roku života, ktorý sa nachádza v zariadení centra je poskytovaná psychologická starostlivosť a starostlivosť špeciálneho, resp. liečebného pedagóga v prípade ich dobrovoľného rozhodnutia.

Činnosť **psychológa** v zariadeniach centier zahŕňa prácu s klientom, vlastnou rodinou klienta (biologickí rodičia, príbuzní), budúcou náhradnou rodinou (pestúni, osvojiteľia), so

žiadateľmi o NRS, s osobou blízkou klientovi, s tehotnými ženami, ženami po pôrode a ich deťmi, prácu s odborným tímom centra (vychovávateľa, špeciálni a liečební pedagógovia, sociálni pracovníci, profesionálni rodičia), ako i konzultácie s ďalšími odborníkmi (psychiater, externý špeciálny a liečebný pedagóg, učiteľ, psychológ v iných zariadeniach a i.).

Centrum pre deti a rodinu zabezpečuje odbornú psychologickú prácu pre svojich klientov formou odbornej diagnostiky (napr. rozhovor, pozorovanie, diagnostika kognitívnych funkcií, diagnostika osobnosti a diagnostika afektivity dieťaťa, jeho rodiny a fyzických osôb).

Centrum pre rodinu poskytuje deťom, ich rodine a iným fyzickým osobám odbornú pomoc prostredníctvom špeciálneho pedagóga príp. liečebného pedagóga.

9.3.Špeciálnopedagogická starostlivosť

Špeciálny pedagóg vykonáva odborné činnosti v rámci špeciálnopedagogickej diagnostiky, individuálneho, skupinového alebo hromadného poradenstva a intervencie deťom a žiakom s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zrakovým postihnutím, telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, viacnásobným postihnutím, chorým alebo zdravotne oslabeným, s vývinovými poruchami a odborné činnosti spojené s reedukáciou porúch správania.

Poskytuje špeciálnopedagogické poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom klientov, záujemcom o náhradnú starostlivosť, pedagogickým a odborným zamestnancom škôl a školských zariadení, zamestnancom zariadenia detského domova, ktorí sa podieľajú na výchove a vzdelávaní klientov.

9.4.Liečebnopedagogická starostlivosť

Liečebný pedagóg vykonáva odbornú činnosť v rámci terapeuticko-výchovnej pomoci deťom a žiakom, ktorí majú poruchy vývinu alebo správania a pre svoje zdravotné znevýhodnenie alebo jeho následky nie sú schopní viesť veku primeraný spôsob života, alebo deťom a žiakom ktorých psychický, emocionálny alebo sociálny vývin je ohrozený. Poskytuje terapeuticko-výchovnú pomoc a poradenstvo zákonným zástupcom klientov, záujemcom o náhradnú starostlivosť, pedagogickým a odborným zamestnancom škôl a školských zariadení, zamestnancom zariadenia detského domova, ktorí sa podieľajú na výchove a vzdelávaní klientov.

10. Odborné metódy externých subjektov, s ktorými Centrum spolupracuje

Ďalej sú vymenované odborné činnosti a pomoc zabezpečené inou právnickou alebo fyzickou osobou zmysle § 49, ods. 5, Zákona č. 305/2005 v znení neskorších predpisov

10.1.Sanácia rodín v kríze, terénna sociálna práca

10.2.Poradenstvo a následné sprevádzanie žiadateľov o NRS a náhradných rodín

10.3.Vzdelávacie aktivity pre profesionálnych rodičov a iných pracovníkov Centra

V týchto činnostiach využívame pre spoluprácu OZ Návrat a združenie Úsmev ako dar
Je to najmä v týchto situáciách:

- u detí, kde je v procese zaangažovaná biologická rodina a kde vyhodnotíme situáciu ako perspektívnu v zmysle návratu dieťaťa do pôvodného prostredia. Pracovníci

- zúčastnených subjektov sú vtedy zahrnutí do úvodnej prípadovej konferencie a do plánu práce s rodinou. V dohodnutých intervaloch proces spoločne vyhodnocujeme.
- ako podporu a ponuku pre žiadateľov, ktorí si z nášho zariadenia berú deti do náhradnej rodinnej starostlivosti. Zvlášť to odporúčame pri deťoch s komplikovanou vzťahovou históriou alebo inými špecifickými potrebami (staršie dieťa, ktoré vystriedalo viaceré prostredia, súrodenecká skupina, zdravotné ťažkosti, pretrvávajúci kontakt a vzťah s biologickou rodinou a pod.) Využitie služieb je však na záujme žiadateľov.
 - ako nepriamu službu pre deti, ktorých profesionálni rodičia/vychovávateľia potrebujú vzdelávanie v špecifických témach či podporu vo svojej práci, prevenciu vyhorenia a pod. Vzdelávanie prebieha v našich priestoroch vo frekvencii cca 1 x 1-2 mesiace.

10.4. Centrum pedagogicko- psychologického poradenstva a prevencie

Služby CPPPaP využívame na základe odporúčania zo školy, kde spoluprácu navrhne najčastejšie triedna učiteľka pri problémoch učenia či inom neprospevaní dieťaťa v škole. Poskytujú tieto činnosti:

- psychologická, špeciálno-pedagogická a logopedická diagnostika zameraná na oblasť výchovno-vzdelávacích ťažkostí, najmä na diagnostiku vývinových porúch učenia a pozornosti,
- poradenstvo a odborná starostlivosť pri vývinových poruchách učenia (dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkúlia) a porucha pozornosti
- poradenstvo rodičom a žiakom pri problémoch v učení, školskej neúspešnosti, podpora motivácie k učeniu,
- reedukačné cvičenia zamerané na korekciu vývinových porúch učenia, ťažkostí v čítaní a písaní,
- skupinové stimulačné programy na rozvoj grafomotoriky, percepcie a - koncentrácie pozornosti pre žiakov začiatkových ročníkov ZŠ,
- logopedický skrining v MŠ u predškôľakov – identifikácia narušenej komunikačnej schopnosti,
- logopedická prevencia, diagnostika, poradenstvo a terapia, najmä v oblasti predchádzania vývinovým poruchám učenia a starostlivosti o žiakov s VPU,
- psychologická diagnostika a poradenstvo so zameraním aj na oblasť osobnostného a kariérneho vývinu,
- spolupráca so školami, konzultácie s pedagógmi škôl, spracovanie záverov a odporúčaní

Pri potrebe integrácie dieťaťa príslušná CPPPaP vypracuje Program integrácie pre konkrétneho žiaka, ktorý slúži pre učiteľov školy, ktorí s ním ďalej pracujú s ním podľa daných odporúčaní. Odborníci z CPPPaP taktiež pomáhajú dieťaťu pri výbere školy, príp. spolupracujeme pri preventívnych programoch napr. prevencia šikany, prevencia drogových závislostí a pod.

Pre deti umiestnené na samostatne hospodáriacich skupinách navštevujeme poradňu na Švabinského 7, v Bratislave - Petržalke.

Pre deti, umiestnené v profesionálnych náhradných rodinách využívame spádové poradne v mieste bydliska profesionálneho rodiča.

10.5. Centrum špeciálnopedagogického poradenstva a prevencie

Spoluprácu s poradňami pri špeciálnych základných školách využívame, ak nám základná škola avizuje, že dieťa nezvláda obsah bežného učiva a uvažujeme o možnosti presunu do špeciálnej školy. Na základe diagnostiky ČŠPPaP môžeme dieťa premiestniť do špeciálnej školy. V súčasnosti spolupracujeme v Bratislave s týmito poradňami: Nevädzová 3, Hálková 54, Dúbravská cesta 1, Valaš'ana –Dolinského, Žehrianska 9 a Karpatská 1.

Pre deti, umiestnené v profesionálnych náhradných rodinách využívame spádové poradne v mieste bydliska profesionálneho rodiča.

Centrum pre deti poskytuje deťom pomoc a podporu cez externé subjekty, podľa ich zamerania.

10.6. Smútkové poradenstvo

Do Centra pre rodinu prichádzajú aj deti po strate rodičov, či dôležitej vzťahovej osoby v živote dieťaťa. Tieto deti si potom vyžadujú osobitú psychologickú starostlivosť, ktorá sa nazýva smútkové poradenstvo.

Smútkové poradenstvo je forma poradenstva a terapie, ktorá sa zameriava najmä na pomoc deťom a dospelým zvládať a vyrovnáť sa so stratou blízkej, milovanej osoby. Tiež napomáha pri zvládaní ťažkých životných situácií, ktoré spôsobujú smútok a žiaľ.

Spolupracujeme s neziskovou organizáciou **Plamienok** (<http://www.plamienok.sk/>), kde sa s ich terapeutmi porozprávame o dieťati a dohodneme na možnostiach stretávania. Podľa intenzity prežívania smútku a jeho zásahu do života dieťaťa sa dohodneme na počte, čase a forme stretnutí.

Terapeut prostredníctvom hier a aktivít pomáha prekonať psychické ťažkosti smútiaceho dieťaťa a tiež poskytuje konzultácie a poradenstvo pre blízkych dieťaťa.

Stretnutia majú buď individuálnu formu – terapeut plamienka pracuje len s dieťaťom, ktoré prežíva smútok, alebo skupinovú formu – dieťa je začlenené do skupiny detí s podobným prežívaním smútku a interaktívnu formu – dieťa je na stretnutí spoločne so vzťahovou osobou (biologická rodina, vychovávateľ, psychológ) a terapeut pracuje s obidvoma naraz.

Plamienok taktiež počas prázdnin zariaďuje aj terapeutický letný tábor pre deti, ktoré vedú v smútkovom poradenstve.

10.7. Canisterapia

Centrum pre rodinu využíva aj canisterapiu, kde sa využíva pozitívny vplyv prítomnosti a kontaktu so psom na zdravie človeka. Ide o pomocnú psychoterapeutickú metódu, ktorá sa uplatňuje v situáciách, kde iné metódy nemožno použiť, alebo nie sú účinné. Riadenú canisterapiu využívame pri klientoch so psychickými aj telesnými ochoreniami. Táto metóda terapie sa osvedčila aj pri adaptácii klientov do zariadenia. Klienti sú canisterapiou povzbudzovaní v telesnej aj duševnej aktivite. Pes pomáha získať späť pohodu a radosť zo života, nájsť životnú úlohu, odvádza pozornosť od starostí, prebúdza pozitívne emócie, zlepšuje sa vzájomná komunikácia klientov v zariadení.

V našom zariadení využívame canisterapiu, ktorú zastrešuje kynologický klub Doggie. Pomocou špeciálne pripravených terapeutických tímov zlepšujú život po psychickej, fyzickej, emocionálnej a sociálnej stránke deťom, ktoré sú znevýhodnené. Kynologický klub zastrešuje canisterapeutov podporuje ich teoreticky, prakticky aj administratívne - vedie databázu certifikovaných inštruktorov.

10.8. Terapia hrou

Centrum okrem iných odborných činností sprostredkuje aj odbornú pomoc formou terapie hrou, príp. v kombinácii s podporou vzťahu medzi dieťaťom a primárnym vychovávateľom dieťaťa (filiálna terapia). Zatiaľ sa za najnižší vek, v ktorom môže byť terapia hrou pre dieťa užitočná, sa považuje tretí rok. Najvhodnejšia je pre deti vo veku 3 až 12 rokov.

Táto terapia sa preukázala ako vhodná metóda najmä v prípadoch akými sú - separačná úzkosť, - klamanie, záškoláctvo, zneužívanie, týranie a zanedbávanie dieťaťa, enuréza, enkopréza, poruchy príjmu potravy, poruchy spánku, poruchy reči, psychosomatické problémy, nezrelé správanie, neprimerané emocionálne odpovede, mutizmus, výbuchy zlosti, agresivita, problémy s nadväzovaním vzťahov, sebapoškodzovanie, týranie zvierat alebo malých detí sexualizované správanie. Terapia hrou je prirodzená forma práce s deťmi, pri ktorej je hra využívaná ako spôsob komunikácie. Dospelí o svojich problémoch a starostiach vedia hovoriť, deti ich prezentujú formou hrovej činnosti. Špeciálne hračky v detskej reči nahrádzajú slová, ktoré im pomáhajú vyjadrovať ich vnútorné konflikty a v bezpečnom prostredí s terapeutom ich ľahšie spracovávajú. Terapeut sa s dieťaťom stretáva v týždenných intervaloch v špeciálnej herni v dĺžke trvania 45-60 minút. Pre terapiu hrou využívame certifikovaných terapeutov v dostupnosti centra alebo profesionálnych rodičov, napr. <http://terapiahrou.sk/>, <https://www.centrumdys.sk/fialna-terapia/> a iné. Tieto inštitúcie ponúkajú okrem iného poradenské a konzultačné služby rodičom a terapeutickú pomoc deťom. Realizuje vzdelávanie v terapii hrou a filiálnej terapii pre odborníkov v pomáhajúcich profesiách.

10.9. Filiálna terapia

Pomáha deťom, ktoré sú traumatizované, emocionálne narušené, utiahnuté, úzkostné, agresívne, sociálne neprispôsobivé, nerešpektujúce hranice. Rodičia alebo opatrovatelia sa učia, ako spolu so svojím dieťaťom stráviť štruktúrovanú hrovú polhodinku doma, pričom používajú súbor špeciálne vybraných hračiek. Učia sa reagovať empaticky na pocity dieťaťa, budovať jeho sebavedomie, pomáhajú dieťaťu učiť sa sebakontrolu a zodpovednosti. Počas tohto hroveho stretnutia rodič vytvára akceptujúce prostredie, v ktorom sa dieťa cíti bezpečne a ľahšie vyjadruje prostredníctvom hry svoje obavy, radosti, starosti, túžby, hnev.

10.10. Poradenstvo pre deti s poruchou autistického spektra (PAS)

Poruchy autistického spektra predstavujú skupinu špecifických odchýlok vo vývoji dieťaťa. Dôsledkom poruchy je, že dieťa dobre nerozumie tomu, čo vidí, počuje a prežíva. Duševný vývoj je narušený v oblastiach komunikácie, sociálnej interakcie a predstavivosti. Pri poruchách autistického spektra spolupracujeme predovšetkým s Autistickým centrom Andreas n.o. (<http://andreas.sk/>) a s Domovom sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých. Spolupráca sa týka predovšetkým komplexnej diferenciálnej diagnostiky a následne špeciálnej terapie pre deti s PAS. V rámci terapie sa využíva najmä aplikovaná behaviorálna analýza (ABA). Metóda ABA analyzuje správanie dieťaťa a je nasmerovaná na proces zmeny správania v zmysle vývinu adaptívneho, prosociálneho správania, a tiež na zamedzenie neprimeraného správania. ABA terapeut sa s dieťaťom stretáva v pravidelných intervaloch. Úspechom terapie je podľa možnosti skorý začiatok (najlepšie v detskom veku) a zapojenie rodičov /iných zákonných zástupcov/ ako „ko-terapeutov“.

10.11. Včasná intervencia pre rodiny s deťmi so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením

Je pomocou a podporou pre rodiny, kde sa narodí dieťa so zrakovým znevýhodnením. Zabezpečuje dlhodobé sprevádzanie týchto rodín s deťmi vo veku od 0-7 rokov

Odbornou podporou rodiny, funkčným vyšetrením, diagnostikou dieťaťa, aplikáciou stimulačných pomôcok a hier, transdisciplinárnym prístupom v spolupráci s odborníkmi a začleňovaním rodiny do komunity, dosahujú zmiernenie dôsledkov zdravotného znevýhodnenia na život dieťaťa a zvyšujú kvalitu života rodiny ako celku. Uprednostňujeme organizácie, ktoré zabezpečujú terénnu formu včasnej intervencie v domácnostiach rodín, v materských školách a v zariadeniach sociálnych služieb, u odborníkov, v zdravotníckych zariadeniach. Dobrú spoluprácu máme s Ranná intervencia, n. o, Centrum včasnej intervencie na Tbiliská 6, Bratislava – Rača.

10.12. Odborná pomoc deťom s FAS (vrodený alkoholový syndróm)

Odborná pomoc deťom s FASD (vývinové poruchy fyzického, zmyslového vývinu, správania, učenia vyskytujúce sa u detí, ktorých matky počas tehotenstva požívali alkohol) spočíva včasnom podchytení detí s FASD. Centrum sa venuje odbornej diagnostike, zmiernovaniu ich symptómov cez terapie ako INPP, Benaudira, senzorická stimulácia a iné, psychologickom a odbornom poradenstve rodičom/opatrovníkom detí s FASD, taktiež pedagógom a odborníkom, ktorí sa stretávajú a pracujú s týmito deťmi, a nastavuje aj nutričnú intervenciu. Spolupracujeme so združením Fascinujúce deti, o.z., ktoré prevádzkuje Centrum diagnostiky a terapie Fascinujúce deti na adrese Račianska 80 v Bratislave.

11. Plánovania a vyhodnocovania výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách Centra

Plán aktivít skupiny tvorí tím vychovávateľov na začiatku kalendárneho roka pre celú skupinu. Obsahuje aktivity, ktoré absolvujú deti spolu ako skupina. Ide najmä o spoločné aktivity, ktoré majú sezónny charakter a posilňujú v celej skupine pocit spolupatričnosti a tiež príslušnosti k danej komunite.

Každé dieťa umiestnené v samostatne usporiadanej skupine má prideleného vychovávateľa, ktorý mu vypracúva ročný plán výchovy. Príslušný vychovávateľ každý mesiac vyhodnocuje dielčie úlohy v jednotlivých oblastiach.

Dieťa má taktiež prideleného psychológa, ktorý vypracuje ročný plán psychologickkej činnosti s dieťaťom. Podľa potreby má prideleného aj špeciálneho pedagóga alebo liečebného pedagóga. Všetky plány dieťaťa sa dopĺňajú a spolu dávajú jeden komplexný celok, ktorý sleduje najlepší záujem dieťaťa.

Všetky dielčie plány sa u každého dieťaťa vyhodnocujú podľa individuálne stanoveného termínu. Ten je daný potrebami u dieťaťa, minimálne je to však jedenkrát ročne.

Vyhodnocuje sa tímovo, za účasti všetkých kľúčových odborníkov na tímových stretnutiach samostatných skupín spolu s odborným tímom.

Zameranie výchovného plánu:

- starostlivosť o domácnosť (spoločné varenie, údržba priestorov a pod),

- aktivity smerujúce k samostatnosti (nakupovanie, rôzne „vybavovanie“ a pod.)
- pravidelné športové aktivity,
- aktívne trávenie voľného času, víkendov
- dodržiavanie tradícií (Veľká noc, Vianoce, karneval, fašiangy, ...),
- účasť na kultúrnych podujatiach,
- zdravý životný štýl,
- bezpečnosť cestnej premávky,
- spoločenské správanie,
- rozvoj finančnej gramotnosti,
- preventívne aktivity (prevencia šikanovanie, sexuálna výchova, príprava na rodičovstvo, prevencia závislostí a pod.)

Všetky aktivity sú zapracované do režimu dňa danej samostatnej skupiny.

Konkrétna forma, akou sa uskutočňujú sú napríklad beseda so zaujímavým hosťom, skupinová diskusia, návšteva filmovej projekcie, výstava k danej téme, rozhovory na dané témy a pod.

Režim dňa na skupine sa prispôsobuje zloženiu detí na skupine. Okrem času odpočinku je vyhradený čas na spoločné jedenie, prípravu na vyučovanie, mimoškolské aktivity ako sú športové, umelecké a iné krúžky. Deti majú podľa veku aj čas na spoločné aktivity a voľný čas, ktorý si môžu zadeliť podľa svojej voľby.

Konkrétne aktivity zohľadňujú záujmy a vekové zloženie detí v samostatne usporiadanej skupiny. Pri každej výchovnej činnosti je určená zodpovedná osoba, časový horizont a spôsob uskutočnenia plánovanej činnosti.

Výchovné nástroje sú volené tak, aby deti motivovali predovšetkým pozitívne, iba ak to nie je možné, pristupuje sa k sankciám. Blížšie sú uvedené v časti

Výchovná činnosť u detí, ktoré sú umiestnené **v profesionálnych rodinách** sa rieši individuálne v spolupráci s profesionálnym rodičom. Plánuje sa v kontexte života profesionálnej rodiny a vzhľadom k jej konkrétnym možnostiam (vzhľadom k prostrediu obce či mesta, čo je v blízkosti k dispozícii – dvor, alebo park, ihrisko), taktiež aké možnosti sú na športové aktivity, kultúrne aktivity a pod.

12. Opis obsahu prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti a personálne zabezpečenie tejto prípravy v Centre

12.1.Všeobecné východiská

Centrum pre deti a rodiny zabezpečuje prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti (ďalej len „príprava“) a zároveň poskytuje záujemcom všetky informácie súvisiace s prípravou .

Základné podmienky, rozsah a obsah prípravy sú upravené Zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a so sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) a Vyhláškou č. 103/2018 Z. z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z.

Profesionálna náhradná rodina (ďalej len „PNR“) je súčasťou organizačnej štruktúry Centra pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“), v ktorom sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Centrum vykonáva pobytové opatrenia súdu v PNR, ktorá poskytuje starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v rodinnom dome alebo v byte, ktorého je PNR vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom (§ 51 ods. 1).

Vykonávanie pobytového opatrenia súdu v PNR má prednosť pred jeho vykonávaním v samostatne usporiadanej skupine (§51 ods. 4).

V PNR zabezpečujú starostlivosť o deti a mladých dospelých manželia, ktorí sú zamestnancami centra, alebo fyzická osoba, ktorá je zamestnancom centra.

12.2.Profil profesionálneho náhradného rodiča

Záujemca o prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti (ďalej len „záujemca“) na základe svojej motivácie po absolvovaní prípravy dočasne poskytne svoje domáce a rodinné prostredie dieťaťu , ktoré je v centre umiestnené na základe rozhodnutia súdu, s cieľom naplniť jeho individuálne potreby vzhľadom na aktuálnu životnú situáciu, v ktorej sa nachádza.

PNR je povinný splniť ustanovený kvalifikačný predpoklad a absolvovať prípravu v ustanovenom rozsahu, ktorej súčasťou je písomné zhodnotenie tejto prípravy. Ak starostlivosť o deti v PNR zabezpečujú manželia, ktorí sú zamestnancami centra, ustanovený kvalifikačný predpoklad musí spĺňať aspoň jeden z manželov. Na manžela alebo manželku fyzickej osoby, ktorá je zamestnancom Centra sa vzťahuje zákonom stanovený rozsah prípravy a bezúhonnosť v rozsahu aká platí pre fyzickú osobu, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom (§ 39 ods. 4).

Hlavným poslaním profesionálneho náhradného rodiča je naplniť jednu zo základných potrieb dieťaťa, a to potrebu blízkej osoby, s ktorou si dieťa vytvorí vzájomné puto – láskyplný vzťah. Samotná rola PNR je zložitá a nesie v sebe spojenie roly rodiča a roly profesionála – vychovávateľa. V niektorých situáciách prevažuje jedno, inokedy zase druhé. Je ťažké definovať aký je ten správny pomer medzi rolou rodiča a rolou profesionála. Snaha o vyváženie oboch rolí je súčasťou obsahu prípravy na vykonávanie PNR.

12.3. Aby sa záujemca mohol stať PNR musí spĺňať:

1.) Určité kvalifikačné predpoklady pre zabezpečenie starostlivosti o dieťa a to najmenej (upravuje Vyhláška č. 103/2018 Z. z., § 15 ods.1):

- a) nižšie stredné odborné vzdelanie, alebo stredné odborné vzdelanie,
- b) úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné, vzdelanie, ak sa zabezpečuje starostlivosť o dieťa, ktoré vyžaduje zvýšenú starostlivosť z dôvodu, že bolo týrané, sexuálne zneužívané alebo bol na ňom spáchaný trestný čin ohrozujúci jeho priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin.

2.) Rozsah prípravy na vykonávanie PNR je:

- a) 60 hodín, ak záujemca ukončil úplné stredné vzdelanie,
- b) 80 hodín, ak záujemca ukončil stredné vzdelanie,
- c) najmenej 21 hodín nácviku praktických zručností podľa § 16 ods. 1 písm. b), ak ide o
 1. zamestnanca centra, ktorý bol členom odborného tímu podľa § 5 alebo ktorý zabezpečoval starostlivosť o deti nepretržite najmenej tri roky,
 2. manžela profesionálneho náhradného rodiča a starostlivosť v profesionálnej náhradnej rodine zabezpečuje len jeden z manželov.

Za povolenú neúčast' sa považuje max. 10 % z celkového počtu hodín prípravy, ktorá musí byť zdokladovaná (napr. PN, lekárske vyšetrenia, úmrtie v rodine a pod.) Manžel/ka záujemcu je povinný/á zúčastniť sa daného počtu hodín, inak prípravu neabsolvoval.

Obdobný postup uplatňujeme aj voči partnerovi záujemcu s ktorým žije v spoločnej domácnosti.

12.4. Organizačné podmienky prípravy

Prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti zabezpečuje Centrum bez úhrady . Náklady spojené s dopravou, stravovaním, ubytovaním a iné si záujemca zabezpečuje z vlastných zdrojov.

Centrum zriaďuje tím na prípravu fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa profesionálnym náhradným rodičom, v zložení:

- najmenej jeden psychológ s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore psychológia (Vyhláška č. 103/2018 Z. z., § 16 ods. 3)
- najmenej jeden sociálny pracovník s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca, resp. špeciálny pedagóg s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore špeciálna pedagogika, liečebná pedagogika
- k vyššie uvedenému realizačného tímu môžu byť prizvaní aj iní odborníci, (napr. profesionálny náhradný rodič, vychovávateľ centra, prípadne iní odborníci, ktorí nie sú zamestnancami centra)
- riaditeľ Centra určí koordinátora prípravy, ktorý manažuje celý proces prípravy

12.5. Povinná dokumentácia

- Dohoda o realizovaní prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti, uzatvorená medzi centrom a záujemcom
- Súhlas so spracovaním osobných údajov

- Podrobnejší obsah prípravy a informácie o podmienkach vykonania prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti
- Prezenčná listina a výkaz /odpočet úloh za daný časový fond
- Zhodnotenie prípravy, ktoré je vypracované po ukončení prípravy.

12.6. Obsah prípravy

(1) Príprava na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti v Centre zahŕňa

a) poskytnutie základných informácií o

1. právnych predpisoch upravujúcich oblasť sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a rodinnoprávných vzťahov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisoch súvisiacich s vykonávaním profesionálnej náhradnej starostlivosti,

2. výchovných opatreniach, náhradnej starostlivosti a osvojení,

3. psychickom vývine, fyzickom vývine a sociálnom vývine dieťaťa a potrebách dieťaťa,

4. o potrebách a špecifikách starostlivosti o dieťa, ktoré je obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi, alebo ktoré je týrané, sexuálne zneužívané alebo sa vykonávajú opatrenia na overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, sexuálnym zneužívaním alebo iným činom ohrozujúcim jeho život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin v rozsahu najmenej 16 hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií,

5. právach dieťaťa,

6. právach a povinnostiach profesionálneho náhradného rodiča,

b) nácvik praktických zručností vo výchovnej práci s deťmi v rozsahu najmenej 50 % z celkového počtu hodín prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti zameraný na:

1. identifikáciu vývinových potrieb dieťaťa,

2. vzťahovú väzbu, citové pripútanie a separáciu dieťaťa,

3. prispôsobenie sa zmene v rodine profesionálneho náhradného rodiča,

4. komunikačné zručnosti,

5. rozvoj výchovných zručností,

6. riešenie záťažových situácií v rodine,

7. spoluprácu v tíme odborníkov.

(2) Po ukončení prípravy Centrum vypracuje zhodnotenie prípravy v písomnej podobe, ktorého súčasťou je najmä

a) zhodnotenie záujmu fyzickej osoby o získanie informácií podľa odseku 1 písm. a) a zhodnotenie spolupráce pri nácviku podľa odseku 1 písm. b) počas prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,

b) zhodnotenie motivácie fyzickej osoby na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,

c) záver, či fyzická osoba absolvovala alebo neabsolvovala prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti.

V prípade, že záujemca/fyzická osoba ukončí prípravu v jej priebehu, písomné zhodnotenie sa nevypracuje vôbec.

12.7. Doplnujúce informácie k príprave PNR

- Odporúčaný počet záujemcov/fyzických osôb o prípravu na vykonávanie PNR: 5-12 osôb.
- Dĺžka trvania prípravy: ukončenie najneskôr do 3 mesiacov /časový fond 60 resp. 80 hodín / odkedy začala príprava.
- Odporúčaný pomer k rozvrhnutiu časového fondu:
 - poskytnutie základných informácií – 40 %
 - nácvik praktických zručností – 60 %
- Pri uzavretí Dohody o realizácii prípravy sa záujemcovi poskytne podrobnejší obsah prípravy a metodická príručka pre profesionálneho náhradného rodiča.

13. Opis tvorby a vyhodnocovania čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou v Centre

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (IPROD) je súbor čiastkových plánov vykonávania odborných činností v Centre, skladá sa najmä z týchto častí:

- a) plán sociálnej práce,
 - b) plán výchovnej práce s dieťaťom,
 - c) hlavné úlohy psychologickkej činnosti psychológa centra
 - d) plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti, ak si to zdravotný stav dieťaťa vyžaduje.
- Vypracuje sa aj pre dieťa, ktoré je **v ambulantnej starostlivosti** Centra. Obsah je v tomto prípade prispôsobený možnostiam a osobám, ktoré majú dieťa v osobnej starostlivosti.

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa obsahuje

- a) cieľ odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a ďalšími fyzickými osobami, ktorý určí orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a centrum spoločne,
- b) kontaktné údaje zamestnanca, ktorý koordinuje plnenie úloh individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa,
- c) kontaktné údaje zamestnanca, ktorý vedie a koordinuje plnenie plánu.

Cieľ podľa odseku 2 písm. b) a cieľ individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa podľa odseku 6 písm. a) je rovnaký a jeho plnenie sa hodnotí centrom a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v určených termínoch nie kratších ako dva mesiace. Ciele čiastkových plánov a hlavné úlohy psychologickkej činnosti nadväzujú na cieľ individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa.

Ad. a) Plán sociálnej práce

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa a plán sociálnej práce s rodinou dieťaťa podľa musia byť v súlade a musia na seba nadväzovať.

Centrum využíva ako základnú metódu práce s rodinou a dieťaťom prípadovú konferenciu, ktorú usporiada do dvoch týždňov od prijatia dieťaťa do Centra.

Jedným z výstupov je tzv. plán činnosti pre rodinu. V pláne sú čiastkové úlohy, na ktorých „pracuje“ rodina s dieťaťom v domácom prostredí. Pred odchodom dieťaťa do rodiny sa dohodne, na ktorých bude rodina pracovať spolu s dieťaťom a zaznamenajú sa do plánu aj písomne. Plán činnosti pre rodinu je súčasťou Individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa. Rodič sa týmto spôsobom zaujíma o potreby svojho dieťaťa a učí sa vedome hodnotiť svoje rodičovské zručnosti a schopnosti. Plán činnosti je prejavom zodpovednosti rodiča za výchovu, zdravie a bezpečnosť dieťaťa počas jeho pobytu doma. Plán činnosti dostane rodič do rúk vždy, keď bude mať dieťa zverené do svojej starostlivosti (počas víkendov, prázdnin, sviatkov)

Plán činnosti má 3 časti:

1. časť A - spracúva vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič, ktorý má dieťa osobne zverené. Vo vybraných oblastiach plánuje rodičovi úlohy, ktoré sú potrebné pre rozvoj dieťaťa. Úlohy sú jednoduché a zrozumiteľné, aby ich rodič dokázal zvládnuť. Rodič ich plnenie vyznačuje písomne.

2. Časť B - spracúva rodič spoločne so svojím dieťaťom (za prítomnosti vychovávateľa, PNR alebo sociálneho pracovníka), čím sa rodič učí vnímať dieťa, jeho potreby a záujmy. O programe, ktorý si spoločne s deťmi naplánovali, spracuje písomnú správu priamo do Plánu činnosti.

3. Časť C – vychovávateľ alebo profesionálny n. rodič zaznamenáva účinok pobytu dieťaťa v domácom prostredí, správanie dieťaťa po návrate, ako aj rozhovor s rodičom o plnení úloh v pláne.

Plán činnosti rodič odovzdáva vychovávateľovi /PNR po návrate dieťaťa do centra.

Tento sa stáva súčasťou Vyhodnotenia Plánu výchovnej práce za aktuálny mesiac

Ad. b) Plán výchovnej práce s dieťaťom na sam. hospodáriacej skupine

Plán výchovnej práce dieťaťa na skupine vypracováva vychovávateľ spolu s dieťaťom, ktoré má „pridelené“. V pláne vychádza z poznatkov na základe štúdia dokumentácie dieťaťa, vlastnej pedagogickej diagnostiky a dôkladného poznania individuálnych potrieb a osobnosti dieťaťa rešpektujúc názor, pohľad, vek a vývinovú úroveň dieťaťa. V pláne zahŕňa rozvíjanie emocionality dieťaťa, rozvíjanie vzťahov a prosociálneho správania, motivácie, záujmov a prípravy na vyučovanie. Ciele stanovuje vychovávateľ tak, aby spĺňali kritériá SMART, to znamená, že sú konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné pre dieťa, reálne a výsledky sa dajú sledovať v čase.

Plán výchovnej práce vyhodnocujú vychovávatelia spolu s dieťaťom každý mesiac. Dieťa plán podpíše, prípadne sa písomne vyjadrí k plánu.

Plán výchovnej práce dieťaťa zahŕňa taktiež:

- záznamy komunikácie so školou,
- záznamy o zdravotnej starostlivosti dieťaťa,
- záznamy o návštevách rodičov a pobytoch dieťaťa v biologickej rodine alebo u blízkej osoby,
- plán osamostatnenia pre deti od 16 rokov a mladých dospelých.

Priebeh každého pobytu dieťaťa v biologickej rodine vychovávateľ popíše, všíma si najmä bezprostredné reakcie dieťaťa, ale aj všetky zmeny a nápadnosti v prejave dieťaťa.

Plán výchovnej práce s dieťaťom v profesionálnej náhradnej rodine

Keďže v profesionálnej náhradnej rodine nejde o skupinovú formu starostlivosti, ale individuálny prístup maximálne zohľadňujúci individuálne potreby dieťaťa, odvíja sa od toho aj samotný plán výchovnej práce s dieťaťom. Na začiatku plánu sa profesionálny náhradný rodič (ďalej PNR) venuje zhodnoteniu predchádzajúceho mesiaca a vyhodnocovaniu úloh, ktoré si dal sám, alebo spoločne s odborným tímom (ďalej OT) Centra. Rovnako je dôležité, ak ide o väčšie dieťa s primeranou mentálnou úrovňou, aby na plánovaní ako aj jeho vyhodnocovaní participovalo. V ďalšej časti plánu sa venuje pozornosť aktuálnemu prežívaniu dieťaťa, ako aj zaznamenaniu toho, čo významné sa v jeho živote odohralo v daný mesiac. Tomu, aký dopad to malo na jeho prežívanie, a správanie. Ako to PNR výchovne zvládla a aké kroky urobila, aby dieťaťu pomohla.

Zároveň sa v tejto časti venuje PNR tomu, či pretrváva nejaká ťažkosť z predchádzajúceho obdobia, alebo ťažkosť, ktorá vyplýva z prežívania dieťaťa a z jeho stavu dlhodobo.

V ďalšej časti PR popisuje, aké výchovné a iné metódy použil pri sprevádzaní dieťaťa. Čo z vlastných, ako aj odporučených metód OT centra mu pomohlo pri napĺňaní potrieb dieťaťa a jeho sprevádzaní. Neodmysliteľnou súčasťou výchovnej práce s dieťaťom v PNR je popis a realizácia krokov, ktoré vyplynuli z plánu, ktorý PNR spolu s OT Centra postavili na začiatku mesiaca. Práve tu dochádza k rozboru toho, ako sa darilo/nedarilo napĺňať nastolené úlohy a popisne vyjadriť ako to prebiehalo. Je to časť v ktorej dokumentuje svoju výchovnú prácu s dieťaťom. V prípade ak nastane situácia, ktorá negatívne determinuje napĺňanie plánu, PNR

popíše situáciu, ako aj faktory, ktoré by mohli pomôcť k jeho realizácii. Práve v tejto časti sa nachádzajú cenné informácie pre členov OT centra. Vďaka nim môže OT centra nastaviť podpornú prácu a servis pre dieťa v PNR, ako aj samotného profesionálneho rodiča.

V záverečnej časti plánu výchovnej práce s dieťaťom PNR postaví nové ciele, alebo úlohy, na nasledujúci mesiac, či dlhšie obdobie.

Výchovná práca PNR s dieťaťom musí kopírovať, ale aj rešpektovať, potreby dieťaťa a spoločný plán s dieťaťom (plán OT centra), jeho aktuálny stav, prežívanie, správanie. Najdôležitejšie je, aby bol postavený reálne a zároveň tak, aby ciele v ňom boli dosiahnuteľné. V prípade ak je pri jeho tvorbe účastné samotné dieťa (podľa veku a mentálnej úrovne), je vyhodnocovanie toho čo bolo plánované a skutočne zrealizované veľmi dôležité pre motiváciu dieťaťa a jeho chuť rozvíjať sa a rásť.

Plán výchovnej práce s dieťaťom v PNR sa tvorí na rok a vyhodnocuje každý mesiac.

Plán prípravy na osamostatnenie sa vypracováva pre dieťa najmenej rok pre dosiahnutím dospelosti. Zahŕňa nasledujúce oblasti a témy:

1. Štúdium dieťaťa

- zváženie osobnostných predpokladov, preferencií dieťaťa a jeho študijných výsledkov,
- výber vhodnej školy po ukončení ZŠ,
- mapovanie predstáv dieťaťa o ďalšom profesijnom smerovaní a jeho usmernenie,
- spoločné zhodnotenie predpokladov dieťaťa na pokračovanie v štúdiu formou nadstavby, VŠ atď.,
- usmernenie dieťaťa v prípade nadobúdania ďalších profesijných zručností (brigády, získanie vodičského preukazu, zvéračského kurzu atp.),
- písanie životopisu, motivačného listu,
- príprava na pracovný pohovor,
- orientácia na webových stránkach s pracovnými ponukami.

2. Finančné gramotnosť

- hospodárenie s úsporami, vreckovým,
- príprava rozpočtu osobného, rodinného,
- ako si hľadať prácu,
- zdroje príjmov,
- pracovno-právne otázky,
- dane, poplatky, odvody (Sociálna poisťovňa, zdravotné poistenie),
- poistenie, hypotéka, úvery, pôžičky, splátky, úroky, iné produkty na finančnom trhu,
- ako komunikovať s finančnou inštitúciou,
- zakladanie účtu,
- moderné platobné nástroje,
- bezpečné investovanie,
- riziká zlého rozhodnutia (pôžičky z nebankových subjektov, úroky, zadlžovanie).

3. Bývanie

- predstava dieťaťa o svojom bývaní (ubytovňa, podnájom atď.),
- zrealňovanie predstáv dieťaťa o bývaní vzhľadom na jeho možnosti,
- pomoc pri nákupe potrebných vecí na vybavenie domácnosti po odchode dieťaťa,
- úhrady poplatkov za byt (aby dieťa vedelo, ako sa hradia poplatky za bývanie, elektrinu atď.),
- poskytnúť dieťaťu spektrum možností, kde sa má obrátiť v ťažkostiach v rôznych situáciách,

- príprava dieťaťa na podpis žiadosti o predĺženie pobytu v DeD,
- spôsob vyplatenia príspevku na osamostatnenie (**peňažný** – v hotovosti, **vecný** – napr. vybavenie do domácnosti, **kombinovaný** – vecná časť + peňažná časť).

Ad. c) hlavné úlohy psychologickkej činnosti psychológa centra

Práca psychológa v Centre pre rodinu zahŕňa okruhy zamerané všeobecne pre všetky deti prijaté do centra pre rodinu a v jeho starostlivosti, ďalej činnosti zamerané špecificky na deti umiestnené v skupinách, činnosti zamerané na deti v profesionálnych rodinách, práca s biologickou rodinou detí, či činnosti zamerané na náhradnú rodinnú starostlivosť.

Okruh zameraný pre všetky deti v starostlivosti psychológa zahŕňa nasledujúce činnosti:

- sledovanie psychomotorického vývinu a diagnostická činnosť
- vytvorenie plánu psychologickkej činnosti a jeho pravidelné vyhodnocovanie
- spolupráca pri vyhodnocovaní IPROD-u
- vypracovanie správ pre potreby UPSVaR, súdu

Okruh zameraný špecificky pre deti nachádzajúcich sa na skupinách:

- individuálna práca s deťmi, aplikácia rôznych terapeutických metód (hrová terapia, sandplay terapia, snoezelen)
- preventívne aktivity
- pravidelná komunikácia s vychovávateľmi
- spolupráca so školou, CPPPaP, detským psychiatrom a inými odborníkmi
- pravidelná komunikácia s biologickou rodinou dieťaťa alebo inými, jemu blízkymi osobami; vyhodnocovanie ich kontaktov/vzťahov s dieťaťom, nastavenie spolupráce
- príprava dobrovoľníkov a následné vyhodnocovanie ich kontaktov s deťmi

Okruh zameraný špecificky na deti nachádzajúce sa v profesionálnych rodinách:

- pravidelné návštevy v profesionálnych rodinách za účelom podpory profesionálneho rodiča, sledovania vývinu dieťaťa, podpory pri riešení aktuálnych problémov, individuálnej práce s dieťaťom
- poradenská činnosť vo vzťahu k PNR (prevencia vyhorenia, hľadanie vhodného výchovného pôsobenia, podpora vytvárania vzťahu s dieťaťom, sprevádzanie pri komunikácii s biologickou rodinou dieťaťa, príprava na odchod dieťaťa do NRS,....)

Okruh zameraný na prácu s biologickou rodinou detí zahŕňa nasledujúce činnosti:

- komunikácia s biologickou rodinou, vyhodnocovanie kontaktu, návštev a nastavenie ich ďalšej frekvencie s ohľadom na záujmy dieťaťa – v spolupráci so sociálnym pracovníkom
- nácvik rodičovských zručností s biologickými rodičmi, podpora sanačného procesu – v spolupráci so sociálnym pracovníkom
- účasť na prípadových konferenciách a pracovných stretnutiach

Okruh zameraný na prípravu dieťaťa do NRS (náhradná rodinná starostlivosť):

- príprava dokumentácie pri zaradení dieťaťa do prehľadu
- príprava profesionálnej rodiny na proces NRS
- koordinácia procesu po príchode žiadateľov (komunikácia s nimi, prítomnosť pri interakciách, vypracovanie správy o ich priebehu, koordinácia prechodu dieťaťa z jednej rodiny do druhej), podľa potreby a záujmu žiadateľov aj následné poradenstvo

Ad. d) plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti, ak si to zdravotný stav dieťaťa vyžaduje

Ošetrovateľská starostlivosť je zdravotná starostlivosť, ktorú poskytuje sestra s odbornou spôsobilosťou podľa osobitného predpisu metódou ošetrovateľského procesu v rámci ošetrovateľskej praxe.

Sestra sa riadi v práci všetkými záväznými zákonmi a pokynmi pre prácu sestry. V podmienkach Centra je vypracovaná smernica s najčastejšie používanými ošetrovateľskými úkonmi, kde je zoznam 32 ošetrovateľských štandardov záväzných pre prácu sestry v podmienkach Centra STUDIENKA.

Úlohy sestry pri zabezpečovaní komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti o ŤZP dieťa:

- vypracovanie ošetrovateľskej správy a plánu ošetrovateľskej starostlivosti,
- vedenie ošetrovateľskej dokumentácie predpísaným spôsobom,
- zabezpečenie všetkých potrebných vyšetrení v odborných ambulanciách,
- ošetrovateľská starostlivosť zodpovedajúca zdravotnému stavu dieťaťa,
- zabezpečenie liekov, dietetických potravín a materiálov, ak to stav dieťa vyžaduje,
- zabezpečenie pomôcok a prístrojov, ak to stav dieťaťa vyžaduje (pokiaľ nie je na sklade, vybaviť na poukaz v prísl. zdravotnej poisťovni),
- spolupráca s ďalšími odborníkmi v rámci centra aj mimo neho ,
- priebežné hodnotenie plánu ošetrovateľskej starostlivosti.

Úlohy sestry pri umiestnení dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny:

- vypracovanie podrobnej ošetrovateľskej správy, plánu ošetrovateľskej starostlivosti, prípadne zrozumiteľného edukačného materiálu pre PNR,
- informovať PNR o zdravotnom stave dieťaťa, liečbe, diétnych obmedzeniach a možných rizikách,
- vysvetliť odborné pojmy a špecifiká starostlivosti,
- nácvik praktických zručností pri starostlivosti o dieťa so špeciálnymi potrebami, napr. zavedenie nasogastrickej sondy, špeciálne techniky kŕmenia a pod.,
- oboznámiť profesionálnu matku s používaním zdravotníckej techniky a pomôcok, naučiť ju, akým spôsobom si bude vedieť sama zabezpečiť pomôcky a materiál na ošetrovanie dieťaťa ,
- intenzívny kontakt s profesionálnou matkou po umiestnení dieťaťa do jej starostlivosti,
- pravidelné návštevy v domácnosti PNR za účelom podpory PNR, kontroly a priebežného hodnotenia plánu ošetrovateľskej starostlivosti,
- sprevádzanie v odborných ambulanciách počas vyšetrení dieťaťa, zoznámiť profesionálnu n. matku s lekármi, prostredím ambulancie/nemocnice, systémom zdravotníckeho zariadenia,
- komunikácia s lekármi,
- poradenstvo pre profesionálnu matku počas celej doby trvania starostlivosti o dieťa,
- vedenie dokumentácie.

Úlohy sestry pri zapojení biologickej rodiny do procesu starostlivosti o zdravotne znevýhodnené dieťa, ak je v sociálnom pláne návrat do rodinného prostredia:

- vypracovať ošetrovateľskú správu, plán odborných vyšetrení s kontaktmi do jednotlivých ambulancií, prípadne jednoduchý edukačný materiál (napr. vzorový jedálny lístok, ak má dieťa diétne obmedzenia, atď...),
- primerané vysvetlenie odborných pojmov,
- oboznámenie s nárokmi na starostlivosť o dieťa,
- nácvik praktických zručností,
- oboznámiť matku/rodinného príslušníka s používaním zdravotníckej techniky a pomôcok, informovať ju, akým spôsobom si bude vedieť sama zabezpečiť pomôcky a materiál na ošetrovanie dieťaťa ,
- kontakt s matkou/rodinou po zverení dieťaťa do jej starostlivosti,
- sprevádzanie v odborných ambulanciách počas vyšetrení dieťaťa, zoznámiť matku s lekármi, prostredím ambulancie/nemocnice, systémom zdravotníckeho zariadenia,
- návštevy v domácnosti za účelom podpory, kontroly a priebežného hodnotenia plánu ošetrovateľskej starostlivosti ,
- priebežné poradenstvo až do obdobia, kedy rodina prevezme dieťa do starostlivosti a bezpečne zvládne dennú starostlivosť o dieťa v domácom prostredí.

14. Podmienky v Centre pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

V Centre sa utvárajú podmienky na záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a iné voľnočasové aktivity a na prejavovanie náboženského vyznania a viery (cit).

Centrum v budove Lenárdova 10 v Bratislave - Petržalke má k dispozícii veľký oplotený areál s trávnatými plochami, s vysokými stromami, kde sa dá tráviť čas oddychom na lavičkách, hojdačkách. Menšie deti majú k dispozícii pieskovisko a drevené preliezačky. Trampolína je k dispozícii iba za prítomnosti dospelého dozoru, inak je z bezpečnostných dôvodov uzamknutá.

V blízkosti Centra sa nachádzajú ihriská na rôzne športové aktivity, v bezprostrednej blízkosti sú výborné podmienky na cyklistiku – je tu vybudovaný cyklistický chodník.

Športové krúžky (hokej, futbal) zabezpečujeme v spolupráci s niekoľkými športovými klubmi, ktoré nám vychádzajú v ústrety a ponúkajú nám ich za znížené náklady.

Záujmové krúžky detí navštevujú v škole, alebo v Centre voľného času, príp. v blízkej Základnej umeleckej škole na Daliborovom námestí.

Náklady na krúžky nemôžu byť kryté z prostriedkov rozpočtu. Preto v prvom rade oslovíme rodičov a príbuzných dieťaťa, aby sa podieľali na úhrade. Pokiaľ to nie je možné, hľadáme iné možnosti. Jednou z nich je Občianske združenie Studienka, ktoré založili už bývalí profesionálni rodičia a funguje dodnes.

Prejavovanie náboženského vyznania a viery u detí je determinované jeho doterajšou skúsenosťou a vedením v biologickej rodine. Pokiaľ rodič vyjadrí želanie, aby sa s dieťaťom pokračovalo a viedlo sa v tom náboženskom vierovyznaní, v akom bolo vychovávané, v Centre urobíme všetko preto, aby to bolo zabezpečené

15. Opis zabezpečenia zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v Centre

Súčasťou vykonávania opatrení pobytovou formou je v rozsahu stanovenom zákonom aj zabezpečenie zdravotnej starostlivosti (§ 46, č. 5, 1b)

Pri nástupe dieťaťa do Centra vyžadujeme:

- platný preukaz zdravotnej poisťovne,
- aktuálne potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti, ktoré obsahuje informáciu o tom, že neprejavuje žiadne príznaky akútneho ochorenia a nemá nariadené karanténne opatrenie (podľa napr. § 13, ods. 1 a nasl. Zákona 272/1994 o ochrane zdravia ľudí).

15.1.Zabezpečenie ambulantnej zdravotnej starostlivosti

Každé dieťa je vedené v ambulantnej starostlivosti všeobecného lekára podľa bydliska rodiča, resp. podľa sídla zariadenia

V t. č. sú deti, umiestnené na samostatných skupinách v budove Lenárdova 10 v ambulantnej starostlivosti MUDr. Špánikovej, Poliklinika Fedinova 9, Bratislava a MUDr. Bakalárovej, Poliklinika Záporožská 12, Bratislava

Deti umiestnené v profesionálnych náhradných rodinách sú vedené v spádovej ambulancii všeobecného lekára - pediatra v mieste bydliska PNR.

15.2.Zabezpečenie špecializovanej ambulantnej starostlivosti

Centrum spolupracuje s mnohými špecializovanými klinikami a ambulanciami v Bratislave a v dostupnosti profesionálnych náhradných rodín, t.č. zamestnaných v Centre. Kvôli dobrej dostupnosti a dlhoročným skúsenostiam je to však najčastejšie s Národným ústavom detských chorôb, Limbová 1, Bratislava – Kramáre.

Spolupracujeme prakticky so všetkými klinikami a špecializovanými ambulanciami, napr. ambulancia pre rizikových novorodencov, dermatovenerologická, hematologická, chirurgická, neurologická, endokrinologická, gastroenterologická, nefrologická, metabolická, pneumologická, reumatologická, oftalmologická, ORL ambulancia, ortopedická, psychiatrická, traumatologická, urologická ambulancia.

Špecializované ambulancie navštevujeme s deťmi na odporúčanie všeobecného lekára, alebo podľa dohodnutých intervalov kontrol.

Deti, ktoré sú umiestnené v PNR navštevujú špecializované ambulancie podľa doporučenia spádového všeobecného lekára (pediatra).

16. Opis zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 roku veku (ďalej len „mladý dospelý“) po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v Centre

Každé dieťa, ktoré je prijaté do Centra má zabezpečené vzdelávanie v systéme materských, základných, stredných a vysokých škôl.

Ak má dieťa špecifické poruchy učenia, je možné zabezpečiť individuálne vzdelávanie dieťaťa, pričom budú písomne dohodnuté jasné pravidlá individuálneho vzdelávania a je preskúšavania v školskom zariadení.

Detský domov STUDIENKA (Centrum pre rodinu STUDIENKA) zabezpečuje školskú dochádzku v školách v bližšom a širšom okolí. Pokiaľ dieťa v čase príchodu do Centra navštevuje školu, ktorá nie je v blízkosti Centra, dieťa spravidla pokračuje vo vzdelávaní v tejto škole. Pokiaľ je problém v dochádzaní do školy dieťa ostáva zapísané v kmeňovej škole podľa bydliska, ktorú však nemusí navštevovať a nahlási sa dočasne do spádovej školy v blízkosti Centra,

16.1. Zabezpečenie školskej dochádzky a prípravy na povolanie v konkrétnych školách podľa stupňa vzdelávania, ktoré využívame pre deti umiestnené na samostatných skupinách v budove Lenárdova 10, príp. Röntgenova 6 v Bratislave.

V materských školách (ďalej MŠ):

Materská škola, Röntgenova 16, Bratislava

V špeciálnych materských školách:

MŠ pre deti so sluchovým postihnutím, Drotárska cesta 48, Bratislava

MŠ Mišíková 19, Bratislava ktorá patrí pod ŠZŠ a MŠ Karpatská 1, Bratislava

MŠ na Mokrohájskej ktorá patrí pod ZŠ s MŠ

Bežné základné školy:

Základná škola, Nobelovo nám 6 , Bratislava

Do tejto ZŠ patria deti, umiestnené v Centra podľa rajonizácie.

V škole poskytujú aj individuálnu integráciu deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

V blízkosti sú aj ďalšie základné školy, ktoré môžu deti navštevovať:

Spojená škola sv. rodiny Gercenova 10, Bratislava - Petržalka

Je to základná škola zriadená cirkvou. Chodia do nej deti s katolíckym vierovyznaním.

Základná škola, Tupolevova ulica, Bratislava - Petržalka

V každom ročníku na prvom stupni základnej školy otvárajú pre žiakov triedu so zameraním na odstraňovanie špecifických porúch učenia – dysgrafia, dyslexia a pod.

Špeciálne základné školy:

Spojená škola na Dúbravskej ceste 1, Bratislava

Má dve organizačné zložky, a to Špeciálna základná škola a Praktická škola. V škole sa vzdelávajú žiaci s mentálnym alebo viacnásobným postihnutím (mentálne postihnutie v kombinácii s telesným, zdravotným, rečovým a zmyslovým postihnutím). Výchova a vzdelávanie sa uskutočňuje podľa vzdelávacích programov ISCED 1. Ak zdravotné znevýhodnenie znemožňuje žiakovi, aby sa vzdelával podľa horeuvedených vzdelávacích programov, vzdeláva sa podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Členenie vzdelávania je podľa mentálneho postihnutia žiakov:

Variant A – ľahký stupeň mentálneho postihnutia
Variant B - stredný stupeň mentálneho postihnutia
Variant C - ľažký stupeň mentálneho postihnutia

Špeciálna základná škola s materskou školou, Žehrianska 9, Bratislava

Škola poskytuje vzdelávanie žiakom so zdravotným znevýhodnením, s mentálnym postihnutím a žiakom s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami.

Obsah vzdelávania je prispôsobený druhu a stupňu postihnutia žiakov, na základe čoho je škola vnútorne diferencovaná na vzdelávacie varianty A, B, C a vzdelávanie žiakov s autizmom.

Variant A

je určený pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Vzdelávanie trvá 9 rokov. Po ukončení žiak získa primárne vzdelanie a môže pokračovať v štúdiu na odbornom učilišti určenom pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Variant B

je určený pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia. Poskytuje žiakom základné vedomosti, zručnosti a návyky. Vzdelávanie v B variante trvá 10 rokov a žiaci môžu pokračovať vo vzdelávaní v praktickej škole.

Variant C

je určený pre žiakov s ľažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, alebo s viacnásobným postihnutím. Realizuje sa prostredníctvom individuálnych vzdelávacích programov, ktoré sú zamerané na rozvoj samoobslužných a komunikačných schopností, na rozvoj jemnej a hrubej motoriky. Vzdelávanie v C variante trvá 10 rokov.

Vzdelávanie žiakov s autizmom

sa realizuje prostredníctvom individuálnych vzdelávacích programov, vypracovaných na základe záverov psychologického a špeciálno-pedagogického vyšetrenia. Vzdelávanie trvá 9 rokov.

Spojená škola – Háľková 54, Bratislava

Poskytuje základné vzdelanie žiakom od ľahkého stupňa cez stredný stupeň mentálneho postihnutia až po ľažké mentálne postihnutie a žiakom s autistickými prejavmi správania ktorí majú mentálne postihnutie ale aj ktorí sú intelektovo v norme. Obsah vzdelávania je prispôsobený druhu a stupňu postihnutia a je diferencovaný na vzdelávacie varianty A,B a C.

Spojená škola Mokrohájska 3, Bratislava

Zabezpečuje vzdelávanie žiakov s rôznymi druhmi zdravotného znevýhodnenia spolu so zdravými žiakmi počas plnenia povinnej školskej dochádzky.

ZŠ a MŠ pre deti a žiakov so sluchovým postihnutím, Drotárska cesta 48, Bratislava

Škola poskytuje vzdelávanie deťom a žiakom so sluchovým postihnutím, žiakom s vývinovými poruchami učenia a deťom s narušenou komunikačnou schopnosťou. Vzdelávacie štandardy vychádzajú zo štátneho vzdelávacieho programu ako na bežných školách.

Školská dochádzka detí realizovaná na pôde Centra

Zabezpečuje ju spojená škola na Dúbravskej ceste 1 v Bratislave. Je určená pre deti, ktoré nemôžu vzhľadom ku svojmu zdravotnému stavu navštevovať školu. Ide o deti s viacnásobným postihnutím, ktoré sa pohybujú na vozíčku, alebo iba na posteli. Učiteľka

dochádza do detského domova 2 krát do týždňa v dohodnutom čase, väčšinou v utorok a stredu. Vyučovanie sa realizuje v rozsahu 2 až 4 hodiny individuálne pre každé dieťa.

Vyučovanie prebieha na pôde detského domova vo vyhradenej miestnosti, ktorá je na tento účel prispôbena a zariadená.

Stredné školy pre deti umiestnené v Centre

Nakoľko je v Bratislave veľa stredných škôl, ktoré majú možnosť navštevovať stredoškolači, umiestnení v detskom domove uvádzame len niektoré, ktoré využívame najčastejšie. Ide o tieto školy:

Stredná odborná škola gastronómie a hotelových služieb, Farského, Bratislava

Stredná odborná škola technická – odbor zlatník, Vranovská 4, Bratislava

Cirkevná stredná odborná škola elektrotechnická P. G. Frassatiho, Vazovova 6, Bratislava

Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu odbor čašníka servírka, na Pántoch, Bratislava

Podľa záujmu a možností detí a mladých dospelých umožňujeme aj návštevu vysokej školy. Nakoľko sieť týchto škôl je naozaj široká, neuvádzame ich tu.

Dochádzanie do školy detí z budovy na Lenárdovej ul. 6:

- deti vozíme služobným autom spolu s doprovodom dospelšej osoby (vychovávateľ ráno a opatrovatelka na obed) a so šoférom,
- deti chodia školským autobusom na ZŠ Žehrianska a na ZŠ Háľkova zo zastávky v blízkosti Centra. Na zástavku deti chodia podľa veku a schopností najskôr s doprovodom, alebo po zaučení aj samé,
- zdravé deti nad 12 rokov chodia do školy pešo v skupinke s ostatnými deťmi,
- staršie deti nad 12 rokov chodia do vzdialenejších škôl samostatne MHD.

16.2. Zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 roku veku (ďalej len „mladý dospelý“) detí umiestnených v profesionálnej náhradnej rodine

Profesionálne rodiny poskytujú starostlivosť deťom vo svojom domácom prostredí.

Zabezpečovanie vzdelávania detí a mladých dospelých prebieha v školách, ktoré sú v čo najbližšom okolí profesionálnej rodiny.

Vzdelávacie inštitúcie a ich rozvrstvenie je veľmi podobné, ako v prípade detí umiestnených na samostatne hospodáriacich skupinách v budove detského domova.

Materské školy

U malých detí kladieme dôraz na potrebu vzťahu a bezpečia, ktorá prevyšuje potrebu kolektívu detí. Preto deti väčšinou zaradíme do MŠ v čase povinnej a nutnej predškolskej prípravy.

Deti odporúčame zaradiť do bežnej škôlky až vo veku 5 rokov.

Veľa detí má odporúčenie na návštevu špeciálnej materskej školy. Navštevujú napríklad:

- Materskú škôlku pri Detskom Diagnostickom Centre pre deti, Slovinská 1, ktorá je určená pre deti so špecifickým vývinom,
- Špeciálnu materskú školu pre deti so sluchovým postihnutím, Hrdličkova, ktorá je určená pre deti so sluchovým postihnutím,
- Montessori škôlka v Senci, ktorá je veľmi vhodnou alternatívou pre deti s rôznymi problémami, vývinovým oneskorením (napr. FAS).

Základné školy

Deti v profesionálnej náhradnej rodine navštevujú základnú školu, kde prináležia podľa spádovej oblasti. Pokiaľ si dieťa vyžaduje špeciálnu starostlivosť na základe diagnostiky napr. porúch učenia, hľadáme školu, ktorá poskytuje kvalitný program čo najbližšie bydlisku profesionálnej náhradnej rodiny.

Špeciálne základné školy

Dieťa na základe predškolskej diagnostiky môže byť zaradené aj do špeciálnej základnej školy. V tom prípade je taktiež nahlásené do najbližšej spádovej špeciálnej základnej školy v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča.

Dieťa môže byť zaradené aj do bežnej školy, no má tzv. Integráciu.

Okrem bežných základných škôl deti navštevujú podľa možností aj špecializované zariadenia, kde majú zabezpečenú aj školskú dochádzku,

- Škola pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou

Stredné školy

- Stredná odborná škola pre žiakov s telesným postihnutím (odbor zlatník)

Špeciálne stredné školy

- Spojená škola Dúbravská cesta (odbor: záhradník)

Doprovod detí do škôl zabezpečujú profesionálni náhradní rodičia.

Monitorovanie výsledkov vzdelávacieho procesu sa uskutočňuje priamo denne prostredníctvom profesionálnych rodín. Centrum prostredníctvom sociálneho pracovníka polročne žiada (2 x do roka) hodnotenie dieťaťa školou. Odborný tím sprevádza profesionálneho rodiča vo veciach školskej dochádzky, ako aj iných náležitostí. Podľa potreby zasiahne, ak si to daná situácia vyžaduje a je podporou pri hľadaní riešenia.

V prípade ak profesionálna rodina potrebuje riešiť a sprevádzať dieťa v náročných situáciách Taktiež využíva aj externých odborníkov, školskú mediáciu a iné pomocné články na ceste sprevádzania detí a profesionálnych rodičov vo vzdelávacom procese detí.

Mnohé deti umiestnené v profesionálnych rodinách majú v dôsledku vývinovej traumy, poruchy pripútania, traumatických zážitkov v ranom detstve, zanedbávania a pod., špecifické potreby nielen čo sa týka obsahu vzdelávacieho procesu, ale aj potrebu školského asistenta.

Mnohé deti by bez asistentov vzdelávací proces neustáli. Potrebu a pridelenie asistentov rieši škola. Profesionálni rodičia, ako aj odborný tím Centra sa kontaktuje so školami, dohoduje si aj osobné návštevy a častokrát rieši náročné situácie, nakoľko školský systém vie len ťažko uchopiť deti, ktoré majú v prežívaní a správaní toľko špecifik, ako deti zverené do Centra.

Montessori škôlka – alternatívne vzdelávanie

Ide o alternatívny výchovno-vzdelávací program ktorý do praxe zaviedla lekárka a pedagogička Mária Montessori.

Základom Montessori programu pre deti vo veku 3 – 6 rokov je rozvoj podľa individuálnych potrieb dieťaťa. Prostredníctvom Montessori didaktického materiálu, zmyslových aktivít a pripraveného prostredia dieťa objaví súbor kognitívnych, sociálnych, emociálnych, grafomotorických i akademických zručností. Veľmi dôležité je, že sa naučí fungovať v rámci skupiny v nesúťaživom a rešpektujúcom prostredí.

V súčasnosti sú pre nás dostupné tieto zariadenia:

Materská škola – Montessori svet, Mozartova 18, Bratislava

Súkromná MŠ a ZŠ Márie Montessori, Borinská 23, Bratislava

17. Opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre

a opis práv rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre

vrátane spôsobu, akým dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia pobytovou formou v Centre, môže udržiavať kontakt s rodičom, ďalšími príbuznými a osobami, ku ktorým má blízky vzťah

17.1. Kontakt dieťaťa s rodičmi, prarodičmi, súrodencami a blízkymi osobami

Pri kontakte s rodičmi, prarodičmi, súrodencami, ale aj blízkymi osobami dieťaťa sa pridržujeme ustanovení príslušných právnych úprav, vzťahujúcich sa na túto oblasť. Podľa § 53, Zákona 305, ods. 1 (cit.) *Dieťa, pre ktoré je v centre vykonávané pobytové opatrenie súdu, má právo stretávať sa s rodičom, ak nebolo rozhodnutím súdu ustanovené inak. Centrum, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obec poskytujú dieťaťu a jeho rodičovi pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu ich rodinných pomerov.*

V praxi to znamená, že stretnutia prebiehajú tak, aby to pre rodinu, ale najmä dieťa bolo čo najprirodzenejšie a najmenej stresujúce. Uľahčenie priebehu stretnutí znamená aj to, že s rodičmi dieťaťa sa hovorí o tom, akú majú predstavu o stretnutiach, čo by chceli s dieťaťom robiť a pod. Stretnutia s dieťaťom by mali byť v súlade so smerovaním a cieľmi plánu práce s rodinou. Stretnutia rodiča a dieťaťa - ktoré smeruje k jeho návratu a stretnutia, ktoré sú zamerané na udržanie kontaktu dieťaťa s rodičom majú inú podobu a inú frekvenciu.

Pre Centrum je však rozhodujúce, ako celú situáciu vníma dieťa.

V Centre s dieťaťom pracuje odborný tím - spravidla psychológ rozpráva s dieťaťom o jeho predstave, ako má vyzerať jeho kontakt s rodičmi.

Pri malých deťoch situáciu vyhodnocuje odborný tím najmä podľa rodinnej anamnézy a pozorovania dieťaťa na stretnutiach s rodičmi a po stretnutiach s rodičmi.

Po diagnostike dieťa Centrum v závere určí jeden zo spôsobov, akým sa sním stretávajú rodičia, prarodičia, súrodenci alebo inými blízkymi osobami dieťa stretávania s dieťaťom podľa nasledovných možností zo zákona a, b alebo c s prihliadnutím na potreby dieťa a možnosti a schopnosti príbuzných alebo blízkych osôb.

17.2. Určenie spôsobu stretnutí s dieťaťom

V tomto nám zákon určuje pomerne jednoznačné právomoci, aby sme pre účely stretávania zvolili z nasledovných možností spoločných stretnutí (*d'alej cit.*) *Ak je to v záujme dieťa nevyhnutné, centrum je oprávnené:*

- a. *určiť, že rodič dieťa sa nemôže stretnúť s dieťaťom; dôvod takéhoto určenia musí byť zaznamenaný v spisovej dokumentácii dieťa a musí byť oznámený súdu a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účel hodnotenia účinnosti pobytového opatrenia súdu,*
- b. *určiť, že rodič dieťa sa môže stretnúť s dieťaťom*
 1. *len za prítomnosti zamestnanca centra, ktorý môže poskytnúť dieťaťu a rodičovi potrebnú pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí,*
 2. *len v centre, ktoré na tento účel utvára vhodné podmienky,*
 3. *mimo centra, v územnom obvode obce, v ktorej je sídlo centra alebo sa nachádza organizačná zložka centra, v ktorej je dieťa umiestnené,*
 4. *na inom mieste vhodnom alebo vytvorenom na účel stretávania sa dieťa s jeho rodičom,*
- c. *umožniť dieťaťu pobyt s rodičom mimo centra.*

Pokiaľ má dieťa viacero blízkych ľudí, ktorí sa s ním majú záujem stretávať, Centrum na základe už uvedeného zisťovania vytvorí tzv. harmonogram návštev. Jednotlivé blízke osoby zaradí do programu týždňa tak, aby to bolo pre dieťa optimálne - aby sa vedelo na návštevu nastaviť, aby vedelo, čo sa kedy bude diať.

Taktiež je dôležité pri plánovaní návštev zohľadniť program dieťa v Centre - návšteva školy, záujmových krúžkov, čas na domácu prípravu na vyučovanie a čas na hranie.

Je optimálne, ak sa dá prepojiť návšteva blízkej osoby s niektorou z prirodzených či dôležitých činností dieťa - napr. rodič využije návštevu na učenie sa s dieťaťom, súrodenec využije návštevu na spoločnú hru a pod.

17.3. Informačné poradenstvo blízkej osoby dieťa

Pokiaľ má dieťa blízke osoby, ktoré však nie sú v úzkom rodinnom prepojení s dieťaťom (ako rodičia, prarodičia), a tieto majú záujem s dieťaťom tráviť čas spolu mimo Centra (podľa § 53 ods.7 Zákona cit.) *" je povinná absolvovať informačné poradenstvo v ustanovenom rozsahu".*

Informačné poradenstvo sa poskytuje v rozsahu najmenej 3 hodín. Je zamerané najmä na poskytovanie informácií o náhradnej starostlivosti, o právach dieťa v náhradnej starostlivosti, organizácii Centra a postupe v rizikových situáciách pre dieťa. O absolvovaní informačného poradenstva je vyhotovený písomný záznam.

Okrem informáciách všeobecného charakteru je blízka osoba dieťa oboznámená s okruhom tém, ktoré sú "šité na mieru" špecifickej situácii dieťa. Obsah by mal smerovať k tomu, aby mu to umožnilo sa zodpovedne o dieťa postarať v dohodnutom čase. Taktiež dostane kontakty na príslušné zodpovedné osoby, na ktoré sa môže obrátiť v prípade vzniku neočakávaných udalostí.

17.4. Pobyt rodiča v Centre

Pokiaľ je do Centra prijaté dieťa za cieľom, že je potrebné upraviť vzťahy medzi rodičom a dieťaťom, a rodič prejaví záujem situáciu riešiť, môžu sa dohodnúť na pobyte rodiča v

Centre. Centrum má na tieto účely zriadené priestory, ktoré umožňujú rodičovi tráviť vzťah s dieťaťom a zúčastňovať sa zároveň programu.

Ako určuje ods. 3, § 53 Zákona 305 (cit.) Centrum písomne dohodne s rodičom podmienky jeho pobytu v centre. V písomnej dohode sa okrem bežných prevádzkových podmienok dohodne aj spôsob, ako bude rodič pracovať na vzťahu s dieťaťom. Centrum v spolupráci s rodičom vyberú jeden z programov podpory rodičovských zručností (obsahovo vhodný modul v príslušnom rozsahu hodín). Pobyt blízkej osoby je viazaný na čas absolvovania príslušného Programu. Po jeho absolvovaní pobyt rodiča v Centre je ukončený.

17.5. Pobyt dieťaťa mimo Centra

Či už sa dieťa zdržuje u rodičov, prarodičov, iných príbuzných či blízkych - Centrum sleduje a zaznamenáva vplyv pobytu dieťaťa mimo centra na jeho psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin (odsek 9, § 46).

Centrum v rámci sledovania najlepšieho záujmu dieťaťa vyhodnocuje tieto pobyty a podľa toho nastaví frekvenciu návštev, dĺžku návštev, príp. charakter stretnutí s blízkymi osobami. Prihliada na vek dieťaťa, jeho rozumovú vyspelosť a možnosti spracovania návštev v kontexte jeho prítomnosti a plánovanej budúcnosti.

17.6. Kontakt rodičov s dieťaťom umiestneným v profesionálnej náhradnej rodine

Pokiaľ je dieťa umiestnené v rámci Centra v profesionálnej náhradnej rodine, kontakt s rodičmi, prarodičmi, súrodencami a blízkymi osobami dieťaťa sa uskutočňuje rovnako, ako je vyššie popísané. Tak, ako aj ostatní zamestnanci v priamej práci s dieťaťom - aj *(cit.) profesionálny náhradný rodič je povinný podporovať kontakt medzi rodičom dieťaťa, osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, inou blízkou osobou dieťaťa (odsek 5 § 54 Zákona 305/2005).*

V súlade s vekom a rozumovou vyspelosťou dieťaťa sú dieťaťu sprostredkované pravdivé informácie o jeho pôvode, rodičoch a primerane je mu vysvetlené, prečo nemôže bývať zo svojimi rodičmi. Na stretnutia s rodinou je dieťa dopredu pripravované profesionálnymi náhradnými rodičmi, preto vyžadujeme od biologických rodičov dodržiavanie dohodnutého času a miesta stretnutí.

18. Spôsob, akým sa dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre, môže obrátiť aj bez vedomia Centra na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru.

Centrum je z tohto pohľadu otvoreným prostredím. Deti majú priestor pre udržanie alebo vytvorenie blízkych a dôverných vzťahov k osobám mimo centra. Tieto dôverné osoby, či už sú to rodičia, blízke osoby, dobrovoľníci, učitelia v škole, atď. môžu pomôcť dieťaťu obrátiť sa na uvedené inštitúcie aj bez vedomia centra.

Dieťa je po príchode informované o svojich právach a povinnostiach a aj o možnosti obrátiť sa na príslušné inštitúcie formou individuálneho rozhovoru, ako aj prostredníctvom skupinových preventívnych aktivít. Informácie sú deťom sprostredkované s ohľadom na ich vek a mentálne schopnosti.

Kontakty na verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd a prokuratúru sú umiestnené na viditeľnom mieste pre dieťa (nástenka v priestoroch skupiny napr. v kuchyni, obývačke, či chodbe) a sú aj súčasťou tohto programu.

Informácie obsahujú tieto údaje:

Verejný ochranca práv – písomne poštou alebo elektronicky e-mailom:
Kancelária verejného ochranu práv
Grösslingová 35
P. O. Box 1
820 04 Bratislava 24
e-mail: detskyombudsman@vop.gov.sk
web: www.detskyombudsman.sk

Komisár pre deti – písomne poštou alebo mailom, telefonicky nonstop
Úrad komisára pre deti
Odborárske námestie 3
811 07 Bratislava
Mail: info@komisarpredeti.sk
Web: www.komisarpredeti.sk
Telefón: +421 950 439 342
+421 2 32 19 16 91

Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím - písomne poštou alebo mailom, telefonicky
Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím
Račianska 153
831 54 Bratislava
Mail: sekretariat@komisar.sk
Telefón: +421 2 20 42 03 09
Web: www.komisarprezdravotnepostihnutych.sk

Okresný súd Bratislava 5 – písomne poštou alebo mailom
Okresný súd Bratislava 5
Prokofievova ul. 12,
85238 Bratislava V
Mail: podatelnaOSBA5@justice.sk

Okresná prokuratúra Bratislava 5
Prokofievova 4
851 01 Bratislava 5
Mail: podatelna.opba5@genpro.gov.sk

19. Podmienky doručovania pošty, prístupu na internet a používania telefónu v Centre

Dieťa, alebo plnoletá fyzická osoba prijatá do Centra má právo udržiavať kontakt s blízkymi osobami.

Doručovanie pošty prebieha v Centre štandardným spôsobom - listy prevezme od doručovateľky riaditeľ Centra, alebo ním poverený zamestnanec. Listy, ktoré sú určené deťom, alebo plnoletým fyzickým osobám a na obálke je meno dieťaťa uvedené pred adresou Centra, neatvára.

Výnimku tvoria iba listy, ktoré sú určené deťom do veku 6 rokov, alebo deťom s mentálnym postihnutím, ktoré nevedia čítať. Tieto sú spravidla pridelené sociálnemu pracovníkovi dieťaťa. Sociálny pracovník zabezpečí, aby bol list doručený opatrovateľovi dieťaťa (vychovávateľovi, profesionálnemu rodičovi, príp. psychológovi), ktorý list dieťaťu prečíta.

Listy deťom nad 6 rokov, ktoré vedia čítať, sú odovzdané neotvorené. Vychovávateľ, ktorý má dieťa v individuálnej starostlivosti alebo PNR s dieťaťom o liste hovorí a získané informácie zaznamenaná v denníku dieťaťa.

Taktiež plnoletej fyzickej osobe, prijatej do Centra, sú listy odovzdané neotvorené.

Prístup na internet a používanie telefónu na samostatnej skupine

Používanie internetu a mobilného telefónu si určuje samostatne usporiadaná skupina, skupina, alebo profesionálna náhradná rodina vo svojich interných pravidlách (používanie internetu a mobilného telefónu centra je zabezpečené denne v dohodnutom čase).

V prípade psychického, mravného, alebo iného ohrozenia dieťaťa, samostatne usporiadaná skupina, alebo skupina, alebo profesionálna náhradná rodina umožní prístup dieťaťa k internetu, alebo mobilnému telefónu v prítomnosti blízkej osoby dieťaťa, alebo zamestnanca centra.

Mobilné telefóny detí sú v nočných hodinách uschované u službukonajúceho zamestnanca.

20. Práva dieťaťa a ich dodržiavanie v Centre pre deti a rodiny

Od roku 1989 existuje medzinárodný dokument, ktorý sa volá **Dohovor o právach dieťaťa**. Dohovor hovorí, čo sa musí robiť pre všetky deti na svete, aby ste vyrastali v zdraví, v bezpečí, mohli chodiť do školy, aby ich názor bol vypočutý a aby s nimi bolo zaobchádzané spravodlivo. Je samozrejmé, že aj deti majú určitú zodpovednosť a povinnosti voči ostatným deťom a dospelým, pretože aj oni majú svoje práva.

Kompletný materiál je uverejnený na stránke UNICEF.

Vychádzajúc z Dohovoru o právach dieťaťa sme v Centre nastavili dodržiavanie práv detí a zrozumiteľnou formou z nich vyplývajúce povinnosti a výchovné prostriedky.

Pre lepšiu prehľadnosť sme ich rozdelili do 7 oblastí života dieťaťa.

- 1. Oblasť rozvoj osobnosti dieťaťa, duševných a fyzických schopností dieťaťa, etika, komunikácia a finančná gramotnosť prostredníctvom výchovy dieťaťa**
- 2. Oblasť vzťahov k rodine a blízkym ľuďom**
- 3. Oblasť zabezpečenia zdravia, hygieny a psychohygieny dieťaťa**
- 4. Oblasť školského vzdelávania a rozvoja talentu a záujmov**
- 5. Oblasť relaxu, hry a trávenia voľného času**
- 6. Oblasť bezpečia a prevencie ohrozenia dieťaťa nežiadúcimi javmi**
- 7. Oblasť účasti dieťaťa na chode domácnosti PNR / samostatnej skupiny**

20.1. Práva dieťaťa

Ad 1. rozvoj osobnosti dieťaťa, duševných a fyzických schopností dieťaťa, etika, komunikácia a finančná gramotnosť prostredníctvom výchovy dieťaťa

- Dieťa má právo na to, aby dospelí robili vo vzťahu k nemu len to, čo je pre neho najlepšie, aby jeho práva boli dodržiavané. Na výchove sa majú podieľať obidvaja rodičia a oni, či opatrovníci majú právo a zodpovednosť usmerňovať dieťa tak, aby si malo zo svojich práv najväčší ošoh.

- Dieťa má právo na kvalitnú výchovu a usmerňovanie
- Účelom výchovy je plne rozvinúť osobnosť, talent a duševné a fyzické schopnosti dieťaťa.
- Ak je členom menšiny, má právo na vlastnú kultúru, vyznávanie a praktizovanie vlastného náboženstva a používanie vlastného jazyka.
- Dieťa má právo povedať svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú a jeho názor musí byť braný vážne. Má právo vyhľadávať informácie a povedať, čo si myslí, či už ústne, písomne, formou umenia, avšak jeho prejav nemôže útočiť na iných.
- Má právo získavať informácie z médií z celého sveta a dospelí musia zabezpečiť, aby dostávalo informácie, ktorým dokáže porozumieť.
- Ak žije dieťa mimo domova (napríklad v nemocnici, v náhradnom ústavnom zariadení), máš právo na pravidelnú kontrolu a hodnotenie ako sa s ním zaobchádza a ako je o neho postarané.
- Ak bolo dieťa obvinené z porušenia zákona, polícia, právnici a sudcovia s ním musia zaobchádzať s úctou a rešpektom a zabezpečiť, že rozumie všetkému, čo sa okolo neho deje. Má právo na pomoc právnicka a spravodlivý proces, ktorý berie do úvahy jeho vek a stav. Ochrana jeho súkromia musí byť rešpektovaná.

Ad. 2. Oblasť vzťahov k rodine a blízkym ľuďom

- Dieťa má právo stretávať sa so svojou rodinou (biologickou, náhradnou),
- Dieťa má právo stretávať sa s inými blízkymi osobami (kamaráti, priatelia)
- Dieťa má právo na svoj jazyk, kultúru, náboženstvo a štátnu príslušnosť
- Dieťa má právo vyjadriť sa k otázkam náhradnej rodiny a osvojenia

Ad 3. Oblasť zabezpečenia zdravia, hygieny a psychohygieny dieťaťa

- Dieťa má právo na zdravie. Keď je choré, má nárok na profesionálnu starostlivosť a lieky. Dieťa má právo na lekárske ošetrovanie. Lekára navštevuje vždy s doprovodom dospelej osoby.
- Dieťa má právo na pravidelnú a zdravú stravu.
- Dieťa má právo na odpočinok v súlade s vekovými a zdravotnými potrebami
- Dieťa má právo na čisté a nezávadné životné prostredie.
- Dieťa, ktoré prišlo do Centra so znakmi zanedbávania, či zlého zaobchádzania, má právo na osobitú starostlivosť a špeciálnu pomoc, ktorá mu pomôže obnoviť zdravie, dôstojnosť a sebaúctu.

Ad 4. Oblasť školského vzdelávania a rozvoja talentu a záujmov

- Dieťa má právo na vzdelanie. Okrem základného vzdelania má možnosť chodiť do strednej školy.
- Ak je dieťa postihnuté, buď mentálne alebo fyzicky, má právo na špeciálnu starostlivosť a vzdelávanie, ktoré mu pomôže vyrásť rovnakým spôsobom, ako ostatné deti.
- Dieťa má právo navštevovať záujmové krúžky, pri výbere sa však zohľadňuje ich finančná a časová náročnosť

Ad. 5. Oblasť relaxu, hry a trávenia voľného času

- Dieťa má právo hrať sa, právo na oddych a voľný čas
- Dieťa má právo na účasť na kultúrnych a umeleckých aktivitách. Má právo vybrať si tie, ktoré sú predmetom jeho záujmu.
- Dieťa má právo na bezpečie a ochranu aj počas voľnej hry a relaxu.

- Má právo odmietnuť také aktivity, ktoré sú mu nie blízke, avšak len potiaľ, pokiaľ nie sú súčasťou výchovnej činnosti. Pokiaľ sa väčšina dohodne na nejakom výbere, nie je možné zohľadniť všetky názory a vtedy je povinné sa danému programu podriadiť.

Ad. 6. Oblasť bezpečia a prevencie ohrozenia dieťaťa nežiadúcimi javmi

- Dieťa má právo na bezpečie, nikto mu nesmie ubližovať
- Dieťa musí byť chránené proti zneužívaniu, neprimeranému fyzickému a psychickému trestaniu
- Dieťa má právo na dodržiavanie súkromia
- Dieťa má právo na ochranu osobného majetku
- Dieťa má právo byť o týchto svojich právach zrozumiteľne informované veku a schopnostiam primeraným spôsobom

Ad 7. Oblasť účasti dieťaťa na chode domácnosti PNR / samostatnej skupiny

- Dieťa má právo na primeranú životnú úroveň. To znamená, že majú byť naplnené jeho fyzické, psychické a sociálne potreby.
- Dieťa má právo spoluúčasti na vedení domácnosti tam, kde žije (skupiny, PNR)
- Dieťa má právo byť vedené a naučiť sa zručnostiam, ktoré sú potrebné k vedeniu domácnosti (príprava stravy, starostlivosť o šatstvo, udržiavanie poriadku a pod.)

20.2. Povinnosti dieťaťa v Centre

Ad 1. rozvoj osobnosti dieťaťa, duševných a fyzických schopností dieťaťa, etika, komunikácia a finančná gramotnosť prostredníctvom výchovy dieťaťa

- Dieťa má v Centre povinnosť podriaďovať sa výchove, ktorej hlavným cieľom je zámerné pôsobenie na utváranie osobnosti mladého človeka tak, aby bol schopný rozvíjať sa ako bio-psycho-sociálna bytosť.
- Výchovou by dieťa malo získať úctu voči ľudským právam, kultúrnej identite, životnému prostrediu ako i voči hodnotám a kultúrnej identite iných.
- Dieťa má povinnosť správať sa doma, v škole aj na verejnosti slušne.
- Dieťa môže komunikovať s psychológom, alebo iným vybraným členom odborného tímu ohľadom taxatívnych vymedzení výchovných opatrení. Táto osoba zabezpečí objektívne vyhodnotenie opatrenia. Dieťa môže kontaktovať aj Outbutsmanku pre deti spôsobom na to určeným – schránka v budove, do ktorej zamestnanci nemajú prístup.

Ad. 2. Oblasť vzťahov k rodine a blízkym ľuďom

- Dieťa dodržiava dohodnutý čas a iné podmienky návštev a vychádzok
- Dieťa má povinnosť zdržiavať sa iba s ľuďmi, ktoré sú v Centre nahlásené a preverené
- Dieťa nahlási v Centre všetky zmeny oproti dohodnutému režimu návštev a stretnutí s blízkymi osobami (ak nie je možné vrátiť sa v dohodnutom čase, ak sa zdržiava na inom mieste, ak sú tam osoby, ktoré ho ohrozujú a pod.)

Ad 3. Oblasť zabezpečenia zdravia, hygieny a psychohygieny dieťaťa

- Dieťa má povinnosť dodržiavať režim dňa. Vychádzky sa prispôbujú režimu dňa. Režim dňa je súčasťou vnútorného poriadku na skupine, alebo u PNR a je voľne prístupný na nástenke.
- Dieťa je spoluzodpovedné za udržanie čistých priestorov.
- Dieťa sa aktívne zúčastňuje na udržiavaní poriadku vo svojej izbe aj v spoločných priestoroch skupiny/bytu PNR. Toto je zabezpečené spravodlivým rozdelením služieb podľa veku a schopností ubytovaných detí.

- Dieťa sa zúčastňuje tvorby jedálneho lístka, taktiež nakupovania a prípravy stravy. Pri tvorbe jedálničká sa zúčastňujú všetky deti (naraz, alebo sa striedajú). Spoluúčast' dosvedčia svojim podpisom na týždennom jedálnom lístku.
- Ako druhú večera sa podáva jedlo, ktoré je voľne prístupné v chladničke (chlieb, maslo, džem a pod.)
- Deti majú zakázané fajčiť a užívať iné návykové látky (alkohol, drogy).
- Všetky deti majú právo na dodržiavanie hygienických potrieb v súkromí, vo vyhradených priestoroch (kúpeľňa, toaleta).
- Z hľadiska ochrany zdravia deti do 15 rokov večer o 21:00 odovzdajú mobilný telefón vychovávateľovi.

Ad 4. Oblasť školského vzdelávania a rozvoja talentu a záujmov

- Dieťa má povinnosť navštevovať pravidelne školu.
- Dieťa školu bezdôvodne nevynešáva, nemá neospravedlnené hodiny, po skončení vyučovania sa vracia bez meškania domov.
- Dieťa sa denne pripravuje na vyučovanie, preberá novú látku na nasledujúci deň, píše si domáce úlohy. Príprava na vyučovanie trvá 2 hodiny.
- Chráni si školské potreby, pomôcky, zošity, knihy a udržuje poriadok v školskej taške.
- Pokiaľ sa dieťaťu zaplatí vybraný záujmový krúžok, dieťa je povinné ho v stanovený čas pravidelne navštevovať.

Ad. 5. Oblasť relaxu, hry a trávenia voľného času

- Dieťa rešpektuje dohodnutý čas oddychu, alebo voľnej hry
- Dieťa rešpektuje miesto trávenia voľného času a hry, ktorá je daná vekom a možnosťami (uzavretý dvor, blízke ihrisko a pod.)

Ad. 6. Oblasť bezpečia a prevencie ohrozenia dieťaťa nežiadúcimi javmi

- Dieťa je povinné o všetkých „podozrivých“ veciach informovať zodpovednú osobu (vychovávateľa/PNR, psychológa, vedúcu úseku, riaditeľku)
- Dieťa má povinnosť zúčastňovať sa všetkých preventívnych programov, kde sú mu príslušné informácie vysvetlené je zrozumiteľným a primeraným spôsobom (programy na prevenciu šikany, zneužívania, obchodovania s ľuďmi, prevencia drogovej závislosti a pod.)
- Dieťa je povinné udržiavať si vo svojich súkromných veciach poriadok, neskladovať nebezpečné či zakázané veci (lieky, alkohol, cigarety a pod.)
- Toto sa vzťahuje aj na uzamykateľnú skrinku na osobné veci, ktoré sú jeho výlučným majetkom. Tu môže mať uložený napr. osobný denník, ktorý nemá právo bez jeho dovolenia nik čítať!
- Dieťa má povinnosť starať sa v rámci svojich schopností o svoj vlastný majetok i majetok Centra v zmysle bezpečnosti, čistoty a poriadku svojho okolia
- Dieťa má na osobnú hygienu vyhradený čas tak, aby bolo toto právo zabezpečené pre všetky deti rovnomerne a spravodlivo.
- Dieťa má povinnosť nahlásiť vstup cudzích a neohlásených ľudí do objektu Centra, príp. domácnosti PNR.

Ad 7. Oblasť účasti dieťaťa na chode domácnosti PNR / samostatnej skupiny

- Dieťa má povinnosť starať sa o svoju primeranú životnú úroveň v oblastiach ktoré zvláda vzhľadom na svoj vek a schopnosti (napr. upratovanie, starostlivosť o oblečenie, nákupy a pod.).
- Dieťa sa spolupodieľa sa na chode domácnosti (nakupovanie, varenie, upratovanie)
- Dieťa udržuje poriadok v izbách, skriniach, kúpeľni, kuchyni a vo všetkých spoločných priestoroch.

- Dieťa sa v domácnosti vyzúva v predsieni a ukladá si veci na určené miesto.

21. Taxatívny opis výchovných prostriedkov v Centre

Ad 1. rozvoj osobnosti dieťaťa, duševných a fyzických schopností dieťaťa, etika, komunikácia a finančná gramotnosť prostredníctvom výchovy dieťaťa

- Ak dieťa provokuje, vyvoláva bitku, je neprimerane hlučné, používa vulgarizmy aj po upozornení vychovávateľa/PNR, odoberá sa mu mobil aj prístup na internet v ten deň.
- Ak sú vulgarizmy adresované vychovávateľovi/PNR, bude mať zákaz prístupu na internet 2 dni. Takéto správanie sa považuje za hrubé porušenie voči vnútornému poriadku.
Pri tomto výchovnom opatrení sa vychádza z presvedčenia: „Ak si v kontakte s ostatnými vulgárny, asi nie si v tento deň nastavený na väčšiu spoločnosť. Dáš si sociálne voľno.“
- Najlepší spôsob ako sa začať učiť finančnej gramotnosti je na vlastných veciach, ktoré dieťa denne potrebuje. Ak niekto stratí alebo poškodí učebné pomôcky, učebnice, zošity, žiacku knižku, navrhne spôsob ich úhrady. Jednou z možností je uhradiť si ich z odmeny za brigádu.
- Brigádnická činnosť detí sa povoľuje len cez víkendy (piatok, sobota) a prázdniny za predpokladu, že dieťa nebude zanedbávať školu a povinnosti doma. Pracovný čas dieťaťa nad 15 rokov bude maximálne do 21:30 hod. V nedeľu najneskôr do 18 hod. Vo výnimočných prípadoch sa brigáda povoľuje aj v týždni, a to za určitých podmienok: ak dieťa dosahuje v škole dobré výsledky, dôsledne sa pripravuje na vyučovanie, udržiava poriadok v izbe a plní si povinnosti na oddelení. Návrat z brigádnickej činnosti musí byť do 17:30 najneskôr do 18:00 hod. Pri porušení sa mu brigádnická činnosť zakáže. Táto brigádnická činnosť musí byť riadne podchytená v zmluve.

Ad. 2. Oblasť vzťahov k rodine a blízkym ľuďom

- Ak sa dieťa nevráti z vychádzky, resp. stretnutia s blízkymi osobami v dohodnutom čase v neodôvodnenom prípade, tento čas sa mu stiahne z ďalšej vychádzky
- Dieťaťu sa odoberie mobil na určitý presne vymedzený čas (napr. na večer). Odobratie mobilu na určený čas sa nepovažuje za obmedzenie kontaktu – dieťa môže využívať iné formy kontaktu – písomný, osobný. Kontakt s rodinou je zabezpečený cez pracovný telefón na skupine, alebo u PNR.

Ad 3. Oblasť zabezpečenia zdravia, hygieny a psychohygieny dieťaťa

- Ak dieťa užíva alkohol, fajčí, bude mať 2 dni zákaz vychádzky a prístup na internet a odpracuje si navyše trest podľa návrhu vychovávateľa. Pri opakovanom porušení informuje sa vedenie a bude riešený odborným tímom, kde sa rozhodne o ďalšom postupe.
- Ak dieťa užije omamné látky, podrobí sa lekárskemu vyšetreniu. Podľa záverov odborného tímu sa zväzi preloženie do iného zariadenia.
- Dieťa má zakázané z bezpečnostných dôvodov nosiť elektronické zariadenia (mobily, reproduktory) do kúpeľne. Pokiaľ sa tak stane, vychovávateľ ho vyzve na nápravu, v opačnom prípade mu je elektronika odobratá a odovzdaná zákonnému zástupcovi.
- Ak dieťa ráno nevstane do školy načas, večer pôjde skôr spať o 15 min, ak to bude pokračovať, čas pred spaním sa mu bude predlžovať úmerne oneskorenému vstávaniu.
- Ak dieťa mešká na stanovený čas podávania stravy, vyhodnotí sa to ako nezáujem sa spoločne stravovať. Dieťa navrhne, akým spôsobom sa bude stravovať tak, aby došlo

k náprave. Výnimka platí, ak dieťa z vážnych dôvodov vopred oznámi, že bude meškať alebo ak je dieťa na krúžku, či schválenej akcii, kde nebolo možné sa dostať načas.

- Ak dieťa opakovane odmieta stravu na skupine / v PNR, hodnotí sa to ako poškodzovanie si zdravia a vyvodí sa z toho dôsledky. Opodstatneným dôsledkom je návšteva lekára a návrh na odporúčenie vyšetrenia u príslušného odborného lekára.
- Deti majú právo využívať elektronické zariadenia (mobil, počítač, tablet, notebook) Ak však s nimi narušujú domový poriadok, režim dňa alebo rušia nočný kľud, vychovávateľ/PNR má právo tieto elektronické zariadenia odobrať na presne stanovený čas. Ten sa dohodne aktuálne podľa veku a zloženia detí a tento je dostupný na viditeľnom mieste na skupine / v PNR.

Ad 4. Oblasť školského vzdelávania a rozvoja talentu a záujmov

- Ak niekto nechodí poriadne do školy a počas vyučovania sa zdržiava mimo školy, túla sa po meste – má zákaz 3 dni vychádzku a odoberie sa mu mobil a PC na 3 dni.
- V prípade, že sa dieťa úmyselne nepripraví na vyučovanie (nepovie, že má nové učivo, domácu úlohu, opakovanie, testy a pod.), donesie zlú známku, alebo poznámku za nevhodné správanie – 2 dni nebude mať prístup na internet vrátane mobilného telefónu.
- Ak si zlú známku opraví počas trestu, trest sa mu ruší.
- Za poznámku v škole mu doma vychovávateľ určí prácu, ktorú má vykonať primeranú jeho veku a schopnostiam.

Ad. 5. Oblasť relaxu, hry a trávenia voľného času

- Ak si dieťa svojvoľne predĺži vychádzku o viac ako ½ hod, odoberie sa mu v nasledujúcu vychádzku čas, ktorý si predĺžilo. Ak si predĺži viac ako ½ h až 2 hod, na druhý deň má zákaz vychádzky a z nasledujúcej vychádzky sa mu odráta vymeškávaný čas. Ak vymešká 3 a viac hodín, bude mať zákaz 3 dni vychádzky a nebude mať prístup k internetu.
- Vychádzkou sa rozumie pobyt mimo areálu Centra. Dieťa však môže tráviť čas vonku na terase, alebo (po dohode s vychovávateľom) v areáli Centra.

Ad. 6. Oblasť bezpečia a prevencie ohrozenia dieťaťa nežiadúcimi javmi

- Ak dieťa úmyselne alebo z nedbanlivosti poškodí majetok Centra/PNR, škodu hradí spôsobom, ktorý určí službukonajúci vychovávateľ v spolupráci s odborným tímom. Jedným z dôsledkov je, že dieťa zistí možnosti opravy a zabezpečí ju s ohľadom na svoj vek a schopnosti.
- Pri väčších škodách nasleduje proces škodovej udalosti, kde škodu vyčíslí škodová komisia. V tomto prípade dôsledok pre dieťa sa dohodne na zasadnutí odborného tímu. Logickým dôsledkom je spoluúčasť dieťaťa na oprave daného majetku, samozrejme s prihliadnutím na vek a možnosti dieťaťa.
- V odôvodnenom prípade, napr. podozrenie z páchanie trestného činu alebo ohrozenie života či zdravia dieťaťa, môže vychovávateľ alebo zodpovedná osoba otvoriť osobnú skrinku dieťaťa, avšak vždy s inou dospelou osobou ako svedkom a musí o tom vyhotoviť záznam. Dieťa je o tomto v čo najkratšom čase informované.
- Ak si dieťa osobné veci, ktoré mu zakúpilo Centrum stratí, vymení alebo úmyselne znehodnotí, pozastaví sa mu nákup daného druhu oblečenia. Oblečenie dostane pridelené zo skladu noseného oblečenia Centra. Pokiaľ sa to opakuje, dieťa si oblečenie kupuje z vlastných prostriedkov (napr. prostriedky zarobené na brigáde).
- Ak sa dieťa naschvál dlho sprchuje a zabraňuje ostatným deťom načas dokončiť svoje domáce práce a osobnú hygienu (každé dieťa má na osprchovanie vymedzený čas),

potom má vychovávateľ právo upozorniť dieťa (v odôvodnenom prípade aj vstúpiť do kúpeľne), aby opustilo kúpeľňu umožnilo sa osprchovať ďalšiemu dieťaťu.

Ad 7. Oblasť účasti dieťaťa na chode domácnosti PNR / samostatnej skupiny

- Ak opakovane nedodržuje poriadok v izbe, skriniach, v spoločných priestoroch, školskej taške, obmedzí sa mu prístup na internet, resp. nemôže ísť na vychádzku kým si neupracuje.
- Ak sa dieťa odmietne spolupodieľať na týchto aktivitách, zavedú sa výchovné opatrenia na konkrétnu situáciu (napr. odmietne variť – dostane inú náhradnú stravu; odmietne ísť nakúpiť, nedá sa mu kúpená strava ale len náhrada, podľa uváženia vychovávateľa, odmietne si upratať spoločné priestory, nebude mať prístup na internet v ten deň a pod.).

Doplňujúce poznámky k používaniu taxatívnych výchovných prostriedkov

Ak dieťa nesúhlasí s udelením sankcie, má možnosť sa o tejto záležitosti rozprávať.

V prvom rade hovorí s vychovávateľom, ale tiež má možnosť hovoriť s vedúcou úseku, psychológom a s riaditeľkou zariadenia.

Po dohode môže navrhnúť aj iné konzekvencie, ktoré sú adekvátne danej situácii.

Pozitívne sú hodnotené napríklad snahy a aktivity dieťaťa v týchto okruhoch:

- pomoc iným deťom
- slušné oslovenie iného dieťaťa, dospelého
- slušné správanie a plnenie si svojich povinností
- usilovnosť na príprave sa na vyučovanie
- pomoc druhému, napriek posmechu iných detí,
- za upokojenie konfliktu medzi deťmi
- za zabránenie konfliktu
- za zvládnutie provokácie
- za upozornenie na prípadné nebezpečenstvo (zápalky, cigarety, iné nebezpečné látky)

Ak dieťa vykazuje mimoriadnu snahu v plnení si povinností, zodpovedná osoba mu môže pridať z týchto „extra“ odmiem:

- pridanie vychádzky,
- hry na PC,
- sladkosti,
- návšteva špeciálnej akcie, kino,
- alebo dieťa si môže navrhnúť odmenu, niečo čo by samé chcelo.

Za nežiadúce správanie dieťaťa je považované:

- používanie vulgarizmov,
- neplnenie si svojich povinností,
- nedovolená výmena vecí,
- klamanie,
- prisvojenie si cudzej veci,
- podvádžanie,
- provokovanie.

Ďalšie konzekvencie, ku ktorým možno pristúpiť:

- zákaz PC, mobilu,
- skrátenie vychádzky,
- odobratie sladkosti,

- logická náprava v danej veci.

Všetky ostatné povinnosti dieťaťa v Centre určuje Vnútorný poriadok a Pravidlá samostatne usporiadaných skupín, ktoré prispôsobené aktuálnemu vekovému zloženiu a potrebám skupiny a vychádzajú aj z Režimu dňa, platného pre jednotlivé skupiny.

Ak sa zodpovední vychovávatelia v skupine dohodnú na nejakej forme hodnotenia (bodovania), je pravidelne vyhodnocovaná na komunitách. Spolu ju vyhodnocuje aj odborný tím Centra, vrátane časového trvania režimu bodového hodnotenia.

22. Spôsob poskytovania vreckového dieťaťu v Centre

(ktoré mu prináleží podľa § 66 zákona)

Počas vykonávania pobytového opatrenia súdu je mesačne deťom (od šesť rokov veku) a mladým dospelým pripravujúcim sa na povolanie dennou formou štúdia vyplácané vreckové.

- Dieťaťu umiestnenému v profesionálnej náhradnej rodine je vreckové poukazované bezhotovostne prevodom na účet profesionálneho náhradného rodiča spolu s finančnými prostriedkami určenými na zabezpečenie potrieb dieťaťa.
- V samostatne usporiadaných skupinách sú finančné prostriedky určené na vreckové súčasťou rozpočtu vyčleneného pre danú skupinu.
- Mladému dospelému sa vreckové vypláca bezhotovostným prevodom na jeho osobný účet.

Použitie vreckového je súčasťou plánu výchovnej práce s dieťaťom. Koordinátor skupiny alebo profesionálny náhradný rodič vreckové spravidla do 10. dňa v mesiaci vyplatí dieťaťu, ktoré si vreckové prevezme a prevzatie potvrdí svojim podpisom.

S ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť si dieťa na základe dohody so zamestnancom skupiny, ktorý ho má v individuálnej starostlivosti alebo profesionálnym náhradným rodičom, zaznamenanaj v pláne výchovnej práce, uloží vreckové u neho a následne je mu vyplácané vo viacerých čiastkach. Pri narábaní s vreckovým je dieťa usmerňované príslušným zamestnancom skupiny alebo profesionálnym náhradným rodičom, je vedené k zmysluplnému využívaniu finančných prostriedkov a k sporeniu na hodnotnejšie predmety, po ktorých dieťa túži.

Za dieťa, ktoré ešte nevie písať preberá vreckové zamestnanec skupiny, ktorý ho má v individuálnej starostlivosti alebo profesionálny náhradný rodič a zaobchádza s ním tak, ako je uvedené vyššie.

Za dieťa, ktoré vzhľadom na mentálnu úroveň nie je schopné vreckové pochopiť jeho význam (napr. dieťa alebo mladý dospelý s ťažkým mentálnym postihnutím), preberá vreckové zamestnanec skupiny, ktorý ho má v individuálnej starostlivosti (vychovávateľ, sestra) alebo profesionálny náhradný rodič. Takémuto dieťaťu alebo mladému dospelému z vreckového príslušný zamestnanec nakupuje hodnotnejšie predmety osobnej potreby, prípadne mu tvorí úspory, pričom o zaobchádzaní s vreckovým vedie dôkladnú evidenciu.

Dieťa nad 15 rokov (s ohľadom na jeho mentálnu úroveň) má zriadený účet v banke a vreckové je mu v odôvodnených prípadoch poukazované bezhotovostne na tento účet. V prípade zistenia nehospodárneho alebo zdravie ohrozujúceho nakladania s týmito finančnými prostriedkami, je dieťa usmerňované k náprave, ak ani po opakovaných usmerneniach nedôjde k náprave, vreckové je dieťaťu poukazované v hotovosti vo viacerých čiastkach. K bezhotovostnému poukazovaniu vreckového centrum opätovne pristúpi po pozitívnom vyhodnotení prijatého opatrenia.

Centrum nevyplatí vreckové dieťaťu za dni, kedy sa dieťa bez súhlasu zdržiavalo mimo Centra.

Z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ako je najmä závažné opakované porušenie pravidiel centra alebo spáchanie činu, ktorý je považovaný za priestupok a činu, ktorý by pri dosiahnutí veku trestnej zodpovednosti mohol byť považovaný za trestný čin, Centrum najmä z dôvodu výchovného pôsobenia dieťaťa poskytne vreckové v sume nižšej, ako je ustanovená suma vreckového. Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu v mesiaci poskytnúť, sa poskytne v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom sa vreckové poskytlo v nižšej sume, alebo sa suma zodpovedajúca tomuto rozdielu uloží na osobný účet alebo vkladnú knižku dieťaťa.

U mladého dospelého je účel používania vreckového zaznamenaný a vyhodnocovaný v pláne jeho osamostatňovania sa.

23. Postupy Centra v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v Centre

23.1. Postup pri nedovolenom opustení Centra bez súhlasu

1. Ak centrum umožnilo pobyt dieťaťa mimo centra (u rodičov, blízkych osôb) a dieťa sa v určenom čase do centra (SUS, ŠSUS alebo PNR) nevrátilo
 - a) Službukonajúci zamestnanec alebo PNR je povinný ihneď telefonicky vyzvať rodičov dieťaťa alebo osoby blízke dieťaťu, u ktorých sa dieťa nachádzalo, aby ihneď, najdlhšie do 24 hodín zabezpečili návrat dieťaťa do centra.
 - b) Službukonajúci zamestnanec alebo PNR o tejto skutočnosti bezodkladne informuje sociálneho pracovníka a riaditeľa a vyhotoví podrobný záznam v Denníku dieťaťa. Zamestnanec skupiny informuje aj koordinátora skupiny.
 - c) Ak sa službukonajúcemu zamestnancovi alebo PNR nepodarilo za účelom výzvy k návratu dieťaťa skontaktovať s rodičom alebo blízkou osobou, vyzvanie k návratu dieťaťa do centra vhodnou formou zrealizuje sociálny pracovník najbližší pracovný deň, najneskôr však do 24 hodín od určeného času návratu. Za vyzvanie rodičov alebo blízkych osôb k návratu dieťaťa do centra sa považuje aj opakovaný neúspešný pokus o realizáciu výzvy. Sociálny pracovník svoju intervenciu riadne zdokumentuje a založí do spisovej dokumentácie dieťaťa.
 - d) Ak sa dieťa v určenom čase, teda ani do 24 hodín od vyzvania rodičov alebo blízkych osôb do centra nevráti, neprítomnosť dieťaťa sa považuje za **opustenie Centra bez súhlasu**.

Za opustenie Centra bez súhlasu je považované aj

- a) svojvoľný odchod dieťaťa z domova bez súhlasu zamestnanca centra,
- b) nevrátenie sa dieťaťa z riadne povolenej vychádzky alebo inej voľnočasovej aktivity v dohodnutom čase,
- c) nevrátenie sa dieťaťa zo školy v štandardnom čase (s ohľadom na počet vyučovacích hodín a presun zo školy do centra),
- d) pokiaľ čas zdržiavania sa dieťaťa mimo centra je **viac ako dve hodiny**.

Ak dieťa opustí Centrum bez súhlasu, centrum je povinné situáciu bezodkladne riešiť

- a) službukonajúci zamestnanec alebo PNR bezodkladne informuje koordinátora skupiny, sociálneho pracovníka a riaditeľa, v prípade opustenia centra bez súhlasu podľa ods. 2 súčasne o tejto skutočnosti informuje rodičov alebo blízke osoby dieťaťa, u ktorých by sa dieťa mohlo na úteku nachádzať a vyzve ich, aby kontaktovali centrum a zabezpečili návrat

- dieťaťa do centra, ak by dieťa sa u nich na úteku zdržiavalo, informuje ich aj o bezodkladnej povinnosti centra oznámiť útek policajnému zboru,
- b) zamestnanec skupiny alebo PNR je povinný túto skutočnosť bezodkladne oznámiť najbližšiemu útvaru policajného zboru, s ktorým následne komunikuje sociálny pracovník alebo riaditeľ,
- c) sociálny pracovník najbližší pracovný deň túto skutočnosť oznámi súdu, ktorý nariadil ÚS, PO alebo uložil VO a príslušnému úradu PSVaR.

Ak sa dieťa umiestnené v Centre v štandardnom čase nedostaví do školy a škola centrum o tejto skutočnosti bezodkladne informuje, koordinátor skupiny, prípadne ním poverený zamestnanec túto skutočnosť okamžite oznámi na najbližšom policajnom útvere. Zamestnanec Centra súčasne polícii podá všetky dostupné informácie o dieťati. V prípade, že centrum nebude mať vedomosť o pobyte dieťaťa ani po uplynutí dvoch hodín od času jeho štandardného návratu zo školy do detského domova, príslušný zamestnanec detského domova postupuje podľa ods. 3. PNR v uvedenom prípade postupuje priamo podľa ods. 3.

Na zabezpečenie všetkých potrebných údajov o dieťati pre potreby policajného zboru je vychovávateľ, ktorý má dieťa v individuálnej starostlivosti alebo PNR v spolupráci so sociálnym pracovníkom povinný vypracovať vopred tlačivo Oznámenie o nezvestnej osobe a opatriť ho aktuálnou fotografiou dieťaťa. Toto tlačivo sa aktualizuje jedenkrát ročne, za aktualizáciu je zodpovedný vychovávateľ alebo PNR.

Všetky informácie o opustení centra bez súhlasu a súvisiace okolnosti sa evidujú v IPROD-e, vychovávateľ alebo PNR ich zaznamená v pláne výchovnej práce, sociálny pracovník v pláne sociálnej práce.

23.2. Postup pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby v Centre

Pri úraze je potrebné:

- Volat' záchrannú službu na uvedené čísla:

ÚRAZ – volat' zdravotnú záchrannú službu č. 155 alebo č. 112

BEZVEDOMIE - volat' zdravotnú záchrannú službu č. 155 alebo č. 112

OTRAVA ALKOHOLOM, LIEKMI, CHEMIKÁLIAMI - volat' zdravotnú záchrannú službu č. 155 alebo č. 112

- Zabezpečiť ohrozeného človeka, najmä prevenciu pred šokom – 5 P (ticho, teplo, tekutiny, tlámenie bolesti , transport)
- Zabezpečiť ostatné deti – druhý človek (ak nie je v službe, privolá sa z budovy). Odvedie deti z miesta úrazu, zabezpečí pre nich bezpečné miesto a dozor dospelých osoby.
- Po odvezení poškodeného, zabezpečení ostatných detí – spísať záznam o udalosti, čo najpresnejšie zaznamenať do príslušnej dokumentácie a poslať hlásenie riaditeľke a vedúcemu úseku.

23.3. Postup pri vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami Centra

Pri vážnych nezhodách detí:

- V prvom rade sa situáciu snaží vyriešiť službukonajúci zamestnanec, pokiaľ sa mu podarí upokojiť situáciu, na konci služby spíše záznam o priebehu aj záveroch sporu,
- Pokiaľ sú tieto nezhody vážnejšie – privolá službukonajúceho psychológa, vedúceho úseku alebo riaditeľku, Ak sú nezhody opakované – situáciu posunie vedúcemu úseku, ktorý zvolá pracovné stretnutie s cieľom riešiť situáciu komplexne.
- Následne sa postupuje podľa záverov a odporúčení odborného tímu.
- Pokiaľ sa situácia javí v nejakej fáze nezvládnuteľná, resp. aktér ohrozuje seba, alebo iné deti či dospelé osoby, službukonajúci privoláva:
 - zdravotnú záchrannú službu č. 155 alebo č. 112 ak je predpoklad, že dieťa ublíži sebe alebo ostatným
 - pri podozrení na páchanie trestného činu je privolaná polícia č. 158

23.4. Postup pri fyzickom napadnutí:

- okamžite je privolaný ďalší dospelý zamestnanec,
- z dosahu agresora sú odstránené nebezpečné predmety,
- zabezpečí sa ochrana ostatným deťom napr. presunom do iného bytu
- ak násilné správanie pretrváva službukonajúci volá políciu na č. 158

23.5. Postup pri nezhodách medzi deťmi a zamestnancami

- podľa charakteru a závažnosti je k situácii privolaný ďalší dospelý zamestnanec,
- situáciu okamžite nahlasuje priamemu nadriadenému a riaditeľke zariadenia,
- ak násilné správanie ohrozuje dieťa, alebo dospelého, je privolaná polícia na č. 158
- zamestnanec situáciu zaznamená do hlásenia písomne,
- dieťa aj dospelý má možnosť nezávislého preskúmania situácie, t.j. obe strany sú vypočuté, prijímajú sa závery, aby sa konflikt urovnal a aby sa mu účinne predchádzalo,
- zabezpečí sa ochrana ostatných detí, s deťmi sa o tejto situácii hovorí, dostanú relevantné informácie vzhľadom k veku a mentálnej vyspelosti,
- nadriadený určitý dohodnutý čas situáciu monitoruje a podľa potreby prijme ďalšie preventívne opatrenia

23.6. Bezpečnostný plán zachytáva v skratke všetky ohrozujúce a mimoriadne situácie

Bezpečnostný plán poznajú všetky deti aj zamestnanci Centra. Slúži v prípadoch ohrozenia detí alebo zamestnancov. Je vypracovaný a uložený na útvare riaditeľa a zároveň na dostupnom mieste na každom organizačnom útvare Centra.

Za ohrozujúce situácie považujeme:

Fyzické napadnutie zamestnanca alebo iného dieťaťa
 Páchanie trestného činu (aj vyhrážanie, zastráňovanie)
 Afektívny záchvat
 Bezvedomie dieťaťa alebo zamestnanca
 Otrava alkoholom, liekmi, chemikáliami
 Požiar

V prípade, že nastane akákoľvek ohrozujúca situácia, privoláme pomoc:

PÁCHANIE TRESTNÉHO ČINU: volať č. 158 – Polícia

AFEKTÍVNY ZÁCHVAT – volať zdravotnú záchrannú službu č. 155 alebo č. 112 ak záchvat pretrváva a je predpoklad, že dieťa ublíži sebe alebo ostatným

BEZVEDOMIE - volať zdravotnú záchranú službu č. 155 alebo č. 112
OTRAVA ALKOHOLOM, LIEKMI, CHEMIKÁLIAMI - volať zdravotnú záchranú službu
č. 155 alebo č. 112
POŽIAR – volať č. 150 – hasiči

Bratislava 06.12.2018

Z podkladov spracovala Mgr. Renáta Matejová